

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ на територията на община Смядово за 2016-2020 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.1. Обхват на програмата	5
1.2. Принципи и действащо законодателство	5
1.3. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР	8
II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА	9
2.1. Географска характеристика на общината	9
2.1.1. Релеф	10
2.1.2. Климат	11
2.1.3. Водни ресурси	12
2.1.4. Почви и нарушени терени	13
2.2. Административно –териториална характеристика	15
2.3. Социално-демографска характеристика	15
2.4. Икономическо развитие на общината.	18
2.4.1. Развитие на икономиката – тенденции, процеси, проблеми	18
2.4.2. Промишленост	19
2.4.3. Селско стопанство	20
2.5. Екологична характеристика	21
III. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	22
3.1. Анализ на отпадъците	22
3.1.1. Генерирани битови отпадъци	22
3.1.2. Строителни отпадъци	34
3.1.3. Производствени и опасни отпадъци	36
3.1.4. Специфични потоци отпадъци	37
3.2. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци	41
3.2.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци	41
3.2.2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци	43
3.2.3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците	45
3.2.4. Обезвреждане на отпадъци	46
3.2.5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания	48
3.3. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	48
3.4. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане	51

на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	
3.5. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	53
3.6. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	59
3.7. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	62
IV. ПРОГНОЗИ	64
V. SWOT АНАЛИЗ	66
VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	67
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ	70
7.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	70
7.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло	79
7.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците	84
7.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради	90
7.5. Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	94
7.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците	97
7.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	100
VIII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	104
IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	106
X. ПРИЛОЖЕНИЯ	
ПРИЛОЖЕНИЕ 1 Списък на използваните съкращения	108
ПРИЛОЖЕНИЕ 2 Списък на използваните таблици и фигури	109
ПРИЛОЖЕНИЕ 3 Окончателен доклад от изготвен през 2016 г. четириезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово	110

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Смядово 2016-2020 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2014-2020 г.), приет от Министерският съвет на 22.12.2014 г. Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Смядово, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Смядово и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

Община Смядово е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините от област Шумен“ (РСУО). В сдружението членуват 8 общини от област Шумен, както следва: Шумен, Нови пазар, Каспичан, Велики Преслав, Смядово, Хитрино, Венец и Каолиново. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Основната цел на настоящата програма е да се определят необходимите мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Смядово, като елемент на интегрираната Регионална система за управление на отпадъците в регион Шумен.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните **резултати**:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация - Смядово за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

1.1. Обхват на програмата

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове.

Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Смядово отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- видът на отпадъците и тяхното образуване;
- количества и характеристика на отпадъците;
- начин на събирането и използвани съдове;
- транспортиране и използвана техника;
- рециклиране и оползотворяване;
- обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Смядово е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2016-2020 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средно-срочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при следните обстоятелства:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- при промяна на обхвата на регионалната система;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

1.2. Принципи и действащо законодателство

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г.:

- „Устойчиво развитие” - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.
- „Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- „Превантивност” – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването.

- „Йерархия на управлението на отпадъците” - описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъците в йерархичен ред - предотвратяване; рециклиране, повторна употреба и екологосъобразно обезвреждане.
- „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „Интегрирано управление на отпадъците” - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им.
- „Близост” и „Самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- „Участие на обществеността” – съответните заинтересовани страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

1. Закон за управление на отпадъците;
2. Закон за опазване на околната среда;
3. Закон за устройство на територията;
4. Закон за местните данъци и такси;
5. Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
6. Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините;
7. Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
8. Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
9. Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
10. Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
11. Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
12. Наредба за разделно събиране на биоотпадъците;
13. Наредба за третиране на биоотпадъците;
14. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;
15. Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;
16. Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;

17. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
18. Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;
19. Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства;
20. Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;
21. Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори;
22. Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми;
23. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
24. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
25. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Смядово;
26. Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси, цени на услуги и права в Община Смядово;
27. Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, чистотата и имуществото, предназначено за общо ползване на територията на Община Смядово.

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.
3. Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Нови ключови разпоредби – Рамкова директива за отпадъците (РДО) от 2008 г.

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въведе и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- до 2020 г. да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- до 2020 г. да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- до 2014 г. страните-членки да разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- най-късно до 2015 г. да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло

- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване
- определя ясно разликата между „оползотворяване” и „обезвреждане” на отпадъци
- въвежда „разширена отговорност на производителя” като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

1.3. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми Приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г. (обн., ДВ, бр. 57 от 2.07.2004 г., в сила от 1.07.2004 г., посл изм. и доп. ДВ, бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.) и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., (обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012г.).

Компетентен орган за провеждане на процедурите е РИОСВ Шумен.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информирание на обществеността на най-ранен етап, чрез публикуване на 08.02.2016г. на интернет страницата на общината www.smyadovo.bg на кратка информация за обхвата и съдържанието на новата Програма;
- Публикуване на 23.01.2017г. на интернет страницата на общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Смядово 2016-2020 г.;
- Публикувана на интернет страницата на общината на покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане на проекта на програмата;
- Проведен обществен достъп до проекта на Програмата за управление на отпадъците на Община Смядово за периода 2016-2020г. в продължение на 14 дни, всеки работен ден в периода от 23.01.2017г. до 06.02.2017 г. в сградата на общината на пл. „Княз Борис I“ № 2, етаж 2, стая № 5, всеки работен ден от 08:00 часа до 17:00 часа и на интернет страницата на общината – <http://smyadovo.gateway.bg/bg/articles/poleznainformaciya/ekologiya>
- Проведено обществено обсъждане на 08.02.2017г. с отразяване на направените предложения и изразени мнения;
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

Органи за разработване и одобрение

Програма за управление на отпадъците на територията на Община Смядово 2016-2020 г. е разработена от „Динамик Салюшънс” ЕООД гр.Шумен и водещо направление „Устройство на територията. Екология.” на Общинска администрация Смядово. След

проведената по реда на ЗООС процедура за преценка необходимостта от екологична оценка, програмата е съгласувана със Становище № ..... от .....2017 г. на директора на РИОСВ Шумен, адрес: 9700 гр. Шумен, ул. „Съединение“ № 71, ет.3, страница в интернет: www.riosv.icon.bg

Програмата е приета на .....2017 г. с Решение № по протокол №.../.....2017 г. от Общински съвет Смядово.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Характеристиката на общината е направена с цел да се установят основните източници и генератори на отпадъци на територията на град Смядово и прилежащите села. Основните източници на отпадъци са: населението, домакинствата, промишлените предприятия и търговските обекти. Значително по-малко отпадъци се генерират в секторите на селското стопанство. Така идентифицираните източници определят формираните количества и потоци отпадъци и са основни целеви групи, които трябва да бъдат привлечени в процеса на управление на отпадъците, с цел предотвратяване на тяхното образуване, минимизиране, рециклиране и друго оползотворяване.

2.1. Географска характеристика на общината

Община Смядово е една от съставните общини на област Шумен. Тя е разположена в полите на северните склонове на Източна Стара планина и попада в две физико-географски области: Област на Дунавската равнина, източна подобласт (Лудогорско-Добруджанска); Шуменско-Провадийски район и Старопланинската област, подобласт на Предбалкана.

Фиг. 1 Карта на област Шумен

На север община Смядово граничи с община Шумен, на североизток с община Провадия /Варненска област/, на юг с общините Руен и Сунгурларе /област Бургас/, на запад с община Върбица и на северозапад с община Велики Преслав.

Общата площ на община Смядово (353,8 кв. км.), съставлява 10.4% от територията на област Шумен и около 2.4% от територията на Североизточния район.

Общата територията на Община Смядово възлиза на 353 762,329 дка, от които 51,2% са горски територии, а 44,2% - селскостопански фонд.

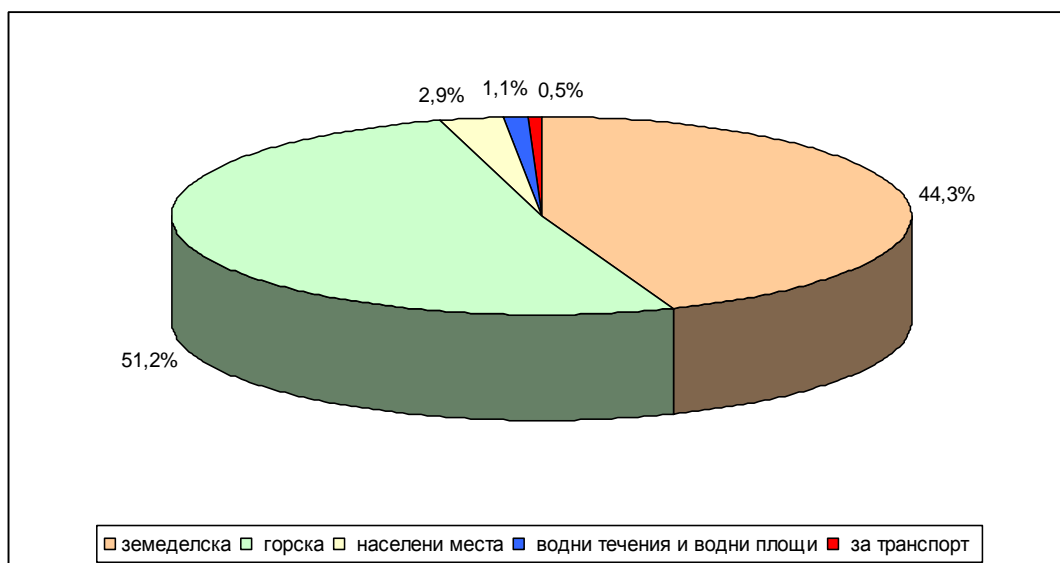
Преобладават горските и земеделски площи, като с най-малък относителен дял са водните площи, изградената транспортна инфраструктура и урбанизираните територии.

Таблица №1. Баланс по видове територии по предназначение

№	Вид на територия по предназначение	Имоти бр.	Площ в дка	Площ в %
1	За нуждите на селското стопанството	24908	156623.437	44.274
2	За нуждите на горското стопанството	747	181286.591	51.245
3	Населени места	89	10434.073	2.949
4	Водни течения и водни площи	144	3833.786	1.084
5	За нуждите на транспорта	59	1584.442	0.448
ВСИЧКО:		25947	353762.329	100.000

Източник: НСИ

Фиг. 2 Разпределение на площите на община Смядово

Източник: НСИ

2.1.1. Релеф

Територията на общината има равнино-хълмист и нископланински релеф. Средната надморска височина е 251 метра. На север е разположена широката долина на р. Камчия, която е главна отводнителна артерия и местен ерозионен базис за реките в общината. Релефът около долината е равнинен, с наклони на терена от 0 до 5-8°. Североизточно от долината на р. Камчия се издигат склоновете на Роякско-Провадийското плато, като средните наклони на склоновете на платото са от 8 до 15°, но на места по стръмните дерета наклоните на терена се увеличават до 20-25°. В източна посока долината на р. Камчия постепенно се стеснява и формира Аркотинския пролом между Роякско-Провадийското плато и Лопушненските възвишения. На източната граница с Община Дългопол се намира най-ниската точка в релефа на територията на общината (70м.). На юг от долината на р. Камчия се издига Драгоевска планина (вр. Отъна, 609м.), която е част от Предбалкана. Между с.Веселиново и гр.Смядово Драгоевската планина е проломена от р.Брестова, която заедно с нейните притоци отводняват Ришката котловина.

Разнообразния релеф на територията на общината оказва влияние не само върху останалите природни компоненти (климат, води, почви, растителност и животински свят), но и върху пространственото развитие на селищната мрежа и на транспортните връзки. В северната равнинна част са разположени гр. Смядово и с. Кълново, в източната част по долината на р. Камчия – селата Бял бряг, Янково, Ново Янково, Желъд и Черни връх, а в Ришката котловина – селата Веселиново, Александрово и Риш.

2.1.2. Климат

Климатът на територията на община Смядово е умереноконтинентален. Под въздействието на планинските масиви, острият характер на климата е смекчен. За това голяма роля играе и близостта до Черно море, чието влияние се усеща чрез долината на р. Камчия. Климатичните и метеорологичните фактори оказват сериозно влияние върху степента на замърсяване на компонентите на околната среда. Те пряко допринасят за по-доброто или по-лошото разсейване на емитираните от източници вредни вещества в атмосферния въздух.

Скоростта и посоката на вятъра, както и тихото време са основните фактори, оказващи влияние върху разпространението и разсейването на атмосферните замърсители и определено имат съществен принос за относително ниския потенциал на замърсяване на въздуха. Относително високите средни скорости (над 3m/s), както и ниският процент на тихо време обуславят ефективното разсейване на емитираните замърсители и предотвратяват появяването на инверсии, а оттук и задържане на вредни вещества във въздуха. Постоянната посока на местните ветрове от своя страна също допринасят за по-бързо разсейване на вредни вещества, попаднали във въздуха. В същото време наличието на вятър допринася повишаване запрашеността на въздуха през периодите на усилен селскостопански дейности (оране, сеене, прибиране на реколта и др.) посредством пренос на прах от разположените на територията на общината земеделски площи. Тихото време е фактор, който забавя ефективното разсейване и натовазва атмосферата с по-големи концентрации на замърсители. Наличието на висока влажност и големия брой на дни с мъгли оказват отрицателно влияние върху способността на въздушния басейн да се самопочисти. За района това е определящо през зимния период.

Слънчево греене и слънчева радиация

Разпределението на сумарната годишна стойност на енергията от слънчевото лъчение по територията на България, за единица площ (m²) от земната повърхност, е в границите от 1300 kWh/m² в низините и котловините, до 1700 kWh/m² по най-високите части на планините. В зависимост от интензивността на слънчевото греене България е разделена на три региона, показана в таблицата по-долу. Община Смядово попада в район, който се характеризира със средна за България годишна продължителност на слънчево греене 1450-1550 kWh/m².

Топлинни условия

Средногодишната стойност на температурата на въздуха за община Смядово е 11°C.

Температурните разлики не се променят съществено в различните климатични райони. Зимата е сравнително мека, пролетта и есента са топли, а лятото без големи горещини, въпреки, че максималните температурни стойности могат да бъдат и много високи.

Влажност на въздуха, мъгла

Ходът на относителната влажност е обратно пропорционален на хода на температурата и е с максимум през зимата. Средната годишна относителна влажност на въздуха в непланинските части е между 70 и 75 %. В по-високите части достига до 80 %. Най-голямата относителна влажност е през месеците декември и януари. Минималните стойности на относителната влажност на въздуха са през летните месеци юли и август.

Типично явление през пролетта и есента са мъглите. Режимът на мъглите в района е със средната честота на мъгливото време 25,4 дни с мъгла годишно. Максимумът на мъглите (декември и януари) съвпада с максимума на относителната влажност и минимума на средните температури.

Валежи

Средното годишно количество на валежите в гр. Смядово е 678 мм, което закономерно се увеличава от север на юг до 800 мм, поради орографския ефект върху валежите, предизвикан от нарастването на надморската височина в същото направление и преобладаващия въздушен пренос от север. В режима на валежите се регистрира летен максимум, най-често през май-юни. В северната част на общината валежите са най-малко през зимата (февруари), а в южната част – през август-септември. Максималният измерен годишен валеж е почти три пъти по-голям от измерения минимален годишен валеж, което е доказателство за значителни вариации в годишните суми на валежите.

Ветрове

Природният фактор, оказващ най-силно влияние върху разпространението на газо- и прахообразните замърсители е вятърът. Преобладаващите ветрове са от северозапад и североизток, особено през летните месеци – юли и август. Средната скорост на вятъра през годината е 2.4 м/сек.

Неблагоприятни фактори са падащите мокри снегове, късните пролетни и ранните есенни замръзвания.

2.1.3. Водни ресурси

Речната мрежа в общината принадлежи към Черноморската водосборна област, а интегрираното управление на водните ресурси се администрира от Басейнова дирекция за Черноморски район гр.Варна и РИОСВ – гр.Шумен. С най-голямо стопанско и климатично значение е р. Голяма Камчия, чийто водостроен басейн е 5358 кв.м. Други със значително значение са реките: р. Брестова, която събира водите си от Ришката котловина и нейния ляв приток - река Смядовска. Притоци на р. Камчия са р. Брестова и Кремен дере. С изключение на реките Голяма Камчия и Брестова, повечето реки в общината са къси и с непостоянен отток. Модулът на оттока се увеличава закономерно от север на юг (от 2-4л/сек/км² до 6-8 л/сек/км²), което е свързано преди всичко с изменението на релефа и климатичните условия в същата посока. Преобладава дъждовно подхранване на реките (35-45%), като на подземното подхранване се падат около 25-35%, а на снежното подхранване – около 15-25%.

На територията на общината са разположени: микроязовир „Качица” с вместимост 1836 хил.м³, микроязовир с. .Александрово с вместимост 1000 хил.м³, микроязовир с. Янково с вместимост 995 хил.м³, микроязовир с. Кълново с вместимост 850 хил.м³. Последните два язовира са изградени за задоволяване на селскостопански нужди.

Наличните водни количества на територията на Община Смядово са формирани от повърхностни и подземни води. Територията се отводнява към Черноморския басейн чрез р. Голяма Камчия. Община Смядово попада в района на Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район, създадена със Заповед № РД-27/17.01.2002 г. на министъра на околната среда и водите в съответствие с изискване на Директива 2000/60/ЕС на Европейския съюз и националното законодателство по водите.

Подземни води

Община Смядово е част от Севернобългарското сводово издигане на Мизийската платформа. Геологията, литологията, тектонската структура, географските и други фактори определят наличието в района на различни подземни води: порови, пукнатинни, карстови и карстово-пукнатинни. Геоструктурната обстановка в Община Смядово създава условия за формиране на подземни води в следните литостратиграфски колектори:

Подземни води в долнокредния седиментогенен комплекс. Водовместваща среда са мергелно-варовиково-пясъчниковите отложения. Водите са пукнатинно-пластови, слабо напорни. Подхранването им е основно от инфилтрацията на метеорните води.

Подземни води в кватернерните отложения. Привързани са към алувиалните отложения на реките в общината и делувиалните наслаги по полегатите склонове и в подножията им. Това са води от инфилтрационен тип, безнапорни или със слаб напор, пресни.

В общината има няколко големи карстови извора, привързани към сенонските варовици. Такива са извора южно от с.Веселиново в местността „Скока” и два извора североизточно от с.Янково.

Повърхностни води

Според хидроложкото райониране Община Смядово принадлежи към района на източната част на Дунавската равнина с Предбалкана, която е с площ 10806,2 км² и обхваща басейните на реките Русенски Лом, Провадийска и Голяма Камчия. Засилено е хидроложкото влияние на карстовите процеси, което води до най-голямата в подобластта естествена регулираност на оттока. Отточния модул е 3.20 л/сек. на 1 км², а годишния обем на водните ресурси – 1.090 млрд.м³. С най-голямо стопанско и климатично значение за общината е р. Камчия (II кат.), която преминава през или покрай с. Кълново, с.Янково, с.Бял бряг и с.Жълд и се влива в Черно море в района на местността Пода. Водосборния ѝ басейн е 5358 км². Дължината на р. Камчия е 244,5 км, при среден наклон на реката – 2,9%. Средната гъстотата на речната мрежа е 0,7 км/км². Сравнително малката и гъстота се обуславя от относително ограничените валежи. За поречието на реката са характерни два максимума на водните количества - първичен през май и вторичен - през януари. Минимумът е между август и октомври. Средномногогодишното водно количество на реката към устието ѝ е 19,0 м³/с. Притоци на р. Камчия са р. Брестова и Кремен дере. В реката се вливат множество водни течения от горските комплекси, разположени северно и южно от нея

Питейни води

Водоснабдяването в Общината се извършва от собствени водоизточници. Изградени са различни видове кладенци и каптажи, чрез които се доставя питейна вода до всички населени места. Водоснабдяването за питейно-битови и промишлени нужди в общината се осъществява посредством 11 бр. каптажи, 9 бр. шахтови кладенци и 3 бр. тръбни кладенци. На територията на Община Смядово няма не водоснабдени населени места. Във всяко населено място има изградени напорни резервоари - за селата по един, а за града 3 бр. /общо 12 бр./. Дължината на външната водопроводна мрежа е около 30 км., като 75% от нея е изпълнена от етернитови тръби, а останалите са стоманени. Вътрешната водопроводна мрежа е с обща дължина около 110 км., като 90% от нея са етернитови тръби. Големи загуби има по трасето в гр.Смядово – от 375 хил.куб.м подадена вода полезноизползваната е едва 158 хил. куб.м или едва 42,13%. В останалите населени места отношението подадена – полезноизползвана вода е в границите на нормалното. Най-голяма е водопроводната мрежа в гр.Смядово – 56 км, следвана от с.Риш - 19 км. Водопроводната мрежа на територията на общината е остаряла, с изтекъл амортизационен срок - по голямата част от нея е строена преди 60 г.

Отпадъчни води

Основен проблем в Община Смядово остава събирането, отвеждането и пречистването на битовите отпадъчни води. Общата дължина на изградената канализационна мрежа в гр. Смядово е 20 301.12 м., което е 41% от общо 50 018,49 м, във всички останали населени места няма канализационна мрежа. На територията на град Смядово няма пречиствателна станция за отпадъчни води. Всичко това води до антропогенно натоваване на повърхностните водни обекти, които преминават през населените места и влияе отрицателно върху всички компоненти на околната среда и върху качеството на живот.

2.1.4. Почви и нарушени терени

Според почвено географското райониране на страната, общината попада в Долнодунавска почвена област с провинция Източно-Балканска. Почти 2/3 от площта на Община Смядово е разположена върху почви с мощност на почвения профил над 30см. Най-разпространените почви в общината се срещат основно следните генетични почвени типове.

Клас Лесивирани почви (Luvisols), тун Сивите горски почви (Luvisols) – характеризират се с липса на ясно изразен подзолен хоризонт. Хумусното съдържание е по-малко – в старо обработваемите площи е около 1,5 – 2,5 % по дълбочина на профила хумусното съдържание рязко намалява в илувиалния хоризонт. В повърхностния хоризонт реакцията е слабо кисела – рН 5.5-6.5, а в алувиалния е кисела – рН 4.5-5.5.

Тъмно сивите горски почви се срещат на равни до полегати терени. Те са установени на площ от 837 дка. Хумусния хоризонт е мощен, достига до 40см. Общият почвен профил е с голяма мощност – до 200 см. Съдържанието на хумус в хоризонт А е сравнително висок от 2.14 до 8.50, при средна стойност 5.09%. Това са най-плодородните почви на територията на общината. Върху тях растат високопроизводителни букови и дъбови, чисти и смесени дървостои.

Сивите горски почви се срещат повсеместно по цялата територия на общината, на всякакви изложения и теренни форми. Те заемат площ от 158 653 дка. Хумусният хоризонт е средномощен, между 15 и 35 см. Средните стойности на хумус в хоризонт А – 2.90% са около два пъти по-малки от тези на тъмносивите горски почви. Подходящи са отглеждане на пшеница, царевица, дъбови култури, слънчоглед

Светлосивите горски почви се срещат на припечни, стръмни склонове. Те са установени на площ от 8302 дка. Почвеният профил рядко достига 60 см. Хумусният хоризонт е маломощен. Съдържанието на хумус едва достига до 1%. По механичен състав са глинесто-песъчливи, средно и силно каменливи. Потенциалното почвено плодородие е ниско. Подходящи са за отглеждане на: овес, ръж и др.

Наносни почви /досегаишните алувиални почви/ (Fluvisols, FAO, 1988) Установени са по бреговете на р.Камчия, р.Брестова и р.Смядовска. Общата им площ е около 400 дка. Почвеният профил е мощен, над 100см. и въпреки ниския процент на хранителни вещества, потенциалното почвено плодородие е доста високо.

Делувиалните почви (Colluvisols) – спадат също към почви, несвързани със зонални климатични условия. Те се образуват в резултат от свличането, движението и натрупването на най-разнообразен теригенен и скален материал по вдлъбнатините на терена и в основата на планински склонове, в дъната на долините, сухи долове и дерета, в основата на дълги склонове при алувиалните тераси и др. в горната част на конусите и шлейфовете се формират от чакълести и грубчастични почви, в средата и долната част с по-добро овлажнение те имат развит хумусен хоризонт, а в конусите и шлейфовите периферии, където изклиняват подпочвените води на повърхността те са заблатени.

На отделни изолирани петна се срещат *хумусно-карбонатни почви*. Те са установени на площ от 6 070 дка. Основната скала е варовик. Почвеният профил е маломощен, не повече от 60 см. Поради тази причина и във връзка с тежкия механичен състав, почвеното плодородие е ниско.

В Община Смядово няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, цинк, мед, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти. Възможно е частично локално замърсяване с нефтопродукти в района на бензиностанциите, намиращи се на територията на общината, но за това няма данни. (Нормата за допустимо съдържание на нефтопродукти в почвата е 300мг/кг почва).

Замърсявания на почвите в общината се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци (отпадъци от различен характер, вкл. и опасни). Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло

съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците. В местата с високи подпочвени води, съществува тенденция /естествен процес/ за вкисляване и засоляване на почвите. Липсата на стръмни склонове, съчетани с добрата залесеност на терена, не създават условия за развитие на ерозионни процеси. Ерозията се изразява предимно скрито под формата на площно повърхностно измиване на хоризонт А в различна степен. В част от територията на Ришката котловина сивите горски почви са силно ерозирали с разкритие на почвообразуващата скала и обхваната от равнинната ерозия. В низинния пояс ерозията е слабо проявена и има локален характер. В слаба и средна степен се среща по южните склонове на Преславска планина, докато западните склонове на Провадийското плато са средно ерозирали. Линейна ерозия се среща ограничено, като частично дълбочинно изравяне на леглата на водните течения.

2.2. Административно-териториална характеристика

Съгласно настоящото административно-териториално деление на страната град Смядово е общински център. В рамките на община Смядово са включени 10 (десет) населени места – град Смядово и селата: Веселиново, Риш, Александрово, Кълново, Янково, Ново Янково, Черни връх, Бял бряг и Желъд. По териториална близост могат да се обособят три групи населени места на територията на Община Смядово, както следва:

I група – гр. Смядово и с. Кълново;

II група – с. Янково, с. Бял бряг, с. Ново Янково, с. Желъд и с. Черни връх;

III група – с. Веселиново, с. Риш и с. Александрово.

Съгласно йерархичната система от градове-центрове на Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013-2025 г., Смядово е определен на 5-то ниво - много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини. Урбанизираността на територията на общината към 2015 г. е 58% градско, спрямо 42% селско население /при 72% за страната в полза на градското/.

Урбанистичната класификация на селищата е поляризирана - 1 град - Смядово, 3 средно големи села - Риш, Янково и Веселиново (500-1000 жители), 1 средно село - Бял бряг (200-500 жители) и 3 малки села - Кълново, Черни връх и Ново Янково (100-200 жители) и 2 много малки села - Александрово и Желъд (под 100 жители).

Населението е неравномерно разпределено по територията на общината и с доста слаба гъстота на заселването. По данни на НСИ към 31.12.2014 г. гъстотата на населението в община Смядово е едва 17,9 души на кв. км. За сравнение към същата дата гъстотата на населението в област Шумен е 52,1 души на кв. км, а за страната - 65,3 души на кв. км.

2.3. Социално-демографска характеристика

В община Смядово има демографската криза и през последните години тя се задълбочава. Влияние върху демографското развитие на общината оказват световните и национални демографски процеси – намалена брачност и раждаемост, засилена урбанизация, както и специфичните - увеличена смъртност и интензивна емиграция.

В резултат на тези процеси населението на общината намалява и застарява ежегодно.

Таблица №2: Население в община Смядово по пол и местоживееие 2010 - 2015 г.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Всичко	7242	6587	6495	6386	6338	6226
Мъже	3549	3248	3191	3111	3080	3025
Жени	3693	3339	3304	3275	3258	3201
В градовете	3986	3799	3764	3736	3699	3623
В селата	3256	2788	2731	2650	2639	2603

Източник: Национален статистически институт

Динамиката показва трайна тенденция на намаление на населението (с около 14% за последните 6 години) или с 1 016 души през 2015 спрямо 2010 г. По данни от преброяването към 01.02.2011 г. населението на община Смядово е 6 698 души, а към края на годината намалява до 6 587. През 2015 г. в общината живеят вече 6 226 души. По признака пол структурата на населението е относително балансирана. През 2015 г. мъжете имат относителен дял 49%, а жените - 51%. Мъжете в общината са със 176 по-малко от жените.

Таблица №3: Население в община Смядово по възрастови групи и населени места към 01.02.2011 г. (брой)

Населени места	Общо	0 - 9	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70+
Община Смядово	6698	576	601	696	739	845	958	1082	1201
Гр. Смядово	3846	385	392	450	487	512	576	539	505
С. Александрово	75	3	1	2	6	12	7	19	25
С. Бял бряг	249	16	19	17	23	25	25	46	78
С. Веселиново	593	45	54	46	47	54	61	118	168
С. Желъд	71	-	1	5	1	10	7	19	28
С. Кълново	161	4	2	4	7	11	18	43	72
С. Ново Янково	120	4	7	6	12	14	14	29	34
С. Риш	748	59	75	83	80	103	123	102	123
С. Черни връх	135	-	-	2	4	23	42	36	28
С. Янково	700	60	50	81	72	81	85	131	140

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Смядово е застаряващо. Най-голям относителен дял във възрастовата структура заемат лицата в активна трудова възраст между 20 и 59 години - 48%, следвани от възрастните на 60 и повече години, които са 34% от населението, а децата и младежите до 19 години са 18%. (Таблица 3)

През 2015 г. под трудоспособна възраст е 14% от населението на община Смядово. Жителите над трудоспособна възраст са 1 892 души или 31% от населението. Около 55% е делът на населението в трудоспособна възраст на 16 и повече години. (Таблица 4).

Таблица №4: Население под, в и над трудоспособна възраст по местоживееене и пол към 31.12.2015 г.

	Общо		
	Общо	Мъже	Жени
Общо	6226	3025	3201
Под трудоспособна ¹	893	454	439
В трудоспособна ²	3441	1885	1556
Над трудоспособна ³	1892	686	1206

Източник: Национален статистически институт

¹ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

² В трудоспособна възраст - жени от 16 до 59 и мъже от 16 до 62 навършени години.

³ Над трудоспособна възраст - жени на 60 и повече навършени години и мъже на 63 и повече навършени години.

Населението на община Смядово по постоянен адрес бележи тенденция на намаление с 415 души през 2015 г. спрямо 2011 г. (Таблица 5)

Жителите на общинския център град Смядово намаляват с 200 души през анализирания период, а на селата с 215 души.

Таблица №5: Население по постоянен адрес в община Смядово 2011- 2015 г.

Населени места	2011	2012	2013	2014	2015
Гр. Смядово	4256	4208	4147	4097	4056
С. Александрово	52	46	42	40	39
С. Бял бряг	265	259	250	248	247
С. Веселиново	704	693	683	674	640
С. Желъд	68	67	65	61	58
С. Кълново	105	103	99	99	96
С. Ново Янково	129	121	120	115	114
С. Риш	884	884	870	857	845
С. Черни връх	123	124	123	125	123
С. Янково	770	751	732	725	723
Общо за общината	7356	7256	7131	7041	6941

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Естественят прираст на населението на община Смядово е отрицателен, като през 2011 г. е минус 56, а през 2015 г. е минус 44 души. Средногодишният брой на живородените деца в общината през периода 2011-2015 г. е 52. Средната смъртност за изследваните 5 години е 164 човека годишно.

Таблица №6: Естествен прираст на населението на община Смядово 2011 - 2015 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2011	56	25	31	160	82	78	-104	-57	-47
2012	59	29	30	166	89	77	-107	-60	-47
2013	56	21	35	176	91	85	-120	-70	-50
2014	43	19	24	159	83	76	-116	-64	-52
2015	44	25	19	158	79	79	-114	-54	-60

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението в община Смядово е отрицателен само през 2011 г. През анализирания период той се променя от минус 14 души през 2011 г. на плюс 68 през 2014 г., а през 2015 г. отново бележи спад до плюс 2 души. Средногодишно в общината за изследваните пет години са се заселвали по 130 души и са се изселвали по 114 души. Като цяло балансът от механичния прираст на населението е положителен.

Таблица №7: Заселени, изселени и механичен прираст в община Смядово 2011- 2015 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2011	95	41	54	109	51	58	-14	-10	-4
2012	133	50	83	118	47	71	15	3	12

2013	121	40	81	110	50	60	11	-10	21
2014	157	73	84	89	40	49	68	33	35
2015	146	63	83	144	64	80	2	-1	3

Източник: Национален статистически институт

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в община Смядово през 2015 г. е намаляло със 112 души.

Населението в община Смядово по данни от преброяването през 2011 г. образува 2 801 домакинства и 1 878 семейства. Броят на домакинствата е намалял с 472 спрямо 2001 г. или с 16%, а броят на семействата с 604 или с 24%.

Таблица №8: Домакинства по населени места в община Смядово към 01.02.2011 г.

№	Населено място	Брой домакинства	Лица в домакинствата	Среден брой членове в едно домакинство
1.	гр. Смядово	1514	3807	2,5
2.	с. Александрово	41	75	1,8
3.	с. Бял бряг	119	249	2,1
4.	с. Веселиново	280	591	2,1
5.	с. Желъд	45	71	1,6
6.	с. Кълново	96	160	1,7
7.	с. Ново Янково	65	119	1,8
8.	с. Риш	302	747	2,5
9.	с. Черни връх	31	46	1,5
10.	с. Янково	308	695	2,3
	Община Смядово	2801	6560	2,3

Източник: НСИ - Преброяване на населението и жилищния фонд, том 3 - Области, книга 27 - Шумен

Структурата на домакинствата в община Смядово показва дял от 66% на едночленните и двучленни домакинства (35% едночленни и 31% двучленни), 15% три- и 12% четиричленни домакинства и 7% домакинства с пет и повече членове. За сравнение, домакинствата с 1-2 члена в страната са 59% (31% едночленни, 28% двучленни), 3-4 члена - 34% (20% тричленни и 13% четиричленни), с 5 и повече членове - 8%. Данните са от Справочник на Националния статистически институт.

2.4. Икономическо развитие на общината

2.4.1. Развитие на икономиката – тенденции, процеси, проблеми

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Смядово са селското стопанство, преработващата промишленост, търговията и услугите, като водещо място и най-значим за генерираните от населението доходи е аграрния сектор и горското стопанство.

По отделните икономически сектори се наблюдава неравномерно развитие, като предпоставка за това са съществуващите условия в община Смядово. Природните богатства тук са ограничени, предразполагащи развитието предимно на предприятия от селското, горското и рибно стопанство и търговия.

Големи предприятия с над 250 заети лица липсват в общината. Преобладават малки и средни предприятия.

Преобладаваща част от предприятията в общината – 95% са микро с до 9 заети лица. Следват ги малките фирми с 10 до 49 човека. В общината има едно средно предприятие няма големи с над 250 заети лица.

Местното икономическо развитие има нужда от подкрепа и насърчаване като се създава благоприятна среда за предприемачеството за създаване и развитие на малки и средни предприятия.

2.4.2. Промисленост

В община Смядово има няколко промишлени предприятия, които са икономически активни и реализират продукция на пазара, осигуряват работни места на населението, влагат инвестиции в тяхната дейност и са структуро-определящи, с реализираният от тях брутен вътрешен продукт.

„ТЕСИ” ООД

Акционерното дружество „Теси” ООД е създадено през 1998 година. То извършва производствена дейност в завод „Смеда“ на територията на град Смядово. Предметът на дейност е производство на блокове за маслен радиатор, маслени радиатори, газови печки и перални. Произведената продукция се изнася за над 30 страни по света.

„МАКСАМ СЕ БЪЛГАРИЯ” АД

Предприятието е разположено на територията на град Смядово. Създадено е през 1995 година и притежава сертификат по ISO. Предметът на дейност е производство на взривни вещества. В Смядово дружеството разполага с производствени помещения и складове за съхранение на взривни материали и пиротехнически изделия и те се намират в сградите на бившия химически завод. По-голямата част от произведената продукция е предназначена за износ (Гърция и Турция).

„БАЙФА” АД

Извършва дейността си в промишлената зона на град Смядово. Предметът на дейност е производство на фуражи. Фирмата е създадена през 1995 г. Първоначалната ѝ дейност е производство на слънчогледово олио, което се е предлагало основно за износ. Фуражният завод започва своята дейност през 1999 г. и оттогава си е изградил име на качествен производител сред клиентите и конкуренцията. Основните цели на фирма "Байфа" АД са да затвърди позициите си на регионалния пазар и да развива своите такива в страната и извън нея. Фирмата разполага със собствени магазини и се свързва с клиентите си директно или чрез дистрибутори.

„ЛОБИ ЛЕС” ООД

Дружеството функционира от 2002 година. Предметът на дейност е дърводобив и дървообработване. Извършва производство и търговия с дървен материал. Фирмата разполага със собствен цех за дървопреработка за мебелната промишленост. Предлага и дърва за огрев. Производството е предназначено предимно за местния пазар.

„ЕВРОТРАНС” ООД

Предметът на дейност е дърводобив и товарен транспорт.

„ЕНЕРДЖИ” ЕООД

Дружеството извършва производствена дейност от 1997 година. Предметът на дейност е дървообработване. Произвеждат се палети и детайли. Суровините, нужни за производството са български.

ЕТ „СЛАВЧО СТАНЕВ”

Цех за обработка на дървен материал за мебелната промишленост. Създаден е през 1993 година. Намира се в село Бял бряг. Използваните суровини са български.

ЕТ „МУНТЕР ДАХАБРЕ – НАНСИ”

Предметът на дейност е добив на дърва за огрев на населението.

„СМЕДА”

Птицеферма с капацитет 30 000 кокошки носачки. Предметът на дейност е производство на яйца.

2.4.3. Селско стопанство

Селското стопанство в община Смядово обхваща главно отраслите растениевъдство и животновъдство, които са застъпени във всички селища на общината и имат важна роля за цялостното ѝ развитие. Те са основен източник на доходи в селата.

Основно място в общината заемат зърнените и техническите (маслодайни) култури. Зърнените култури заемат 38360 дка, която представлява 52.4% от обработваемата площ, а техническите – 22590 дка, която представлява 30.9%/ от обработваемата площ.

Независимо от раздробеността на земеделските имоти, земеделската земя на територията на общината се обработва предимно в комасиран вид. Дела спрямо 2012 г. на дружествата и едноличните търговци е 18% (22 бр.), на земеделските производители е 81% (98 бр.).

Един от най-големите производители на земеделска продукция на територията на община Смядово е „Кристера-агро” ЕООД, гр. Смядово, която обработва земя в размер на около 34 000 дка, приблизително половината от обработваемата площ. Дружеството разполага с добра материална база, съвременна техника и опитни кадри.

Зеленчукопроизводството в общината не може да се развие и да достигне предишни обеми на производство, поради липса на работещи преработвателни предприятия и съществуващите проблеми с напояване на площите, предизвикани от изключително лошото състояние на напоителните канали и липсата на хидромелиоративни съоръжения. По тази причина зеленчукопроизводството се развива върху малки площи, предимно от дребни земеделски стопанства за собствени нужди.

Овощните видове, които са характерни за общината са: праскови, ябълки, череши, сливи, кайсии, орехи и лешници. Площта, която заемат е едва 4,78 % от обработваемата площ спрямо данните за 2015 г. (4 373 дка).

Овощарството на територията на общината не е развито. Съществуващите трайни насаждения са предимно в дворовете на стопаните и са за лична консумация. Наследените от бившите ТКЗС и АПК, масиви с трайни насаждения са негодни за ползване. Основна причина за това е възстановяване на собствеността върху съществуващи овощни и лозови масиви, които бяха раздробени на малки парцели и в следствие занемарени и изоставени от собствениците им. Голяма част от тях са с изтекъл амортизационен срок на използване, поради което е необходимо възстановяването им и създаване на нови насаждения. Съществуващите лозови масиви и насаждения от кайсии, праскови и ябълки са напълно унищожени. Засаждането на нови лозя или овощни градини изисква големи капиталовложения, възвръщаемостта, на които започва едва след 4-5 години. Благодарение на някои положителни тенденции и условия в последните 2 години, главно по програмата за развитие на селските райони и помощта на ДФ”Земеделие” доведе до създаване на нови масиви с трайните насаждения, предимно орехи и лешници.

Традициите и потребностите на местното население е в основата на развитието на животновъдството. Основно място заема отглеждането на овце, свине, кози, говеда, птици и пчели. Значителна част от отглежданите животни се ограничава основно в рамките на дребно производство и лично потребление.

На първо място по брой се нареждат овцете, на второ свинете, следвани от кози и пчелни семейства. Животновъдството е ориентирано към производството на краве, овче и козе мляко, свинско и говеждо месо и мед. Средната продуктивност за 2012г. на краве мляко е 2 500 литра, на овчето мляко 75 литра, на козето мляко 120 литра, носливост на кокошките 178 броя яйца.

Между 52-70% от птиците на територията на общината се отглеждат в ферма за кокошки с капацитет 30 000 броя, която се намира в гр. Смядово, собственост на „МИВ-Комерс“ ЕООД. (за 2011г. фермата е реализирала продукцията от 12 000 бр. кокошки; 2012г. – от 29 000 бр. кокошки).

Характерно за община Смядово е отглеждането на свине от източнобалканска порода и нейните кръстоски. Числеността на представителите на тази порода към месец декември 2012г. е 2 334 бр. (22 стада). Животните се отглеждат при пасищни условия в землищата на Веселиново, Риш, Смядово, Бял бряг и Кълново. Тази порода е кръстоска между диви свине и питомни прасета, като основно отродие на тази порода е Смядовска свиня.

През последните три години се наблюдава тенденция на намаляване броя на отглежданите свине от източнобалканска порода, поради свития пазар и ниските изкупни цени.

В страната, в законодателството са посочени няколко общини от Шуменска, Варненска и Бургаска области, където може да се отглеждат при пасищни условия свине източнобалканска порода и нейните кръстоски. Поради факта, че община Смядово е една от 14-те общини от списъка на общините по области, в които се разрешава отглеждането им, дава възможност за развитие на общината в този сектор.

На територията на общината развива дейност Общинско пчеларско сдружение „Пчела“ към Национална браншова организация „Български пчеларски съюз“, извършващо предимно просветна и разяснителна дейност. Целта на сдружението е обучение и възпитание на пчеларите чрез курсове и лекции за опознаване на съвременните изисквания на ЕС. Произвежда се монофлорен мед (акация, липа) и полифлорен (букет), като втория вид е преобладаващ.

Липсата на индустриални замърсители в района дава възможност за увеличаване на броя на пчелните семейства, респективно производство на екологично чисти (биологични) пчелни продукти. Пчеларството има бъдеще, предвид нарастналото търсене на пчелни продукти.

2.5. Екологична характеристика

Географските и икономогеографските фактори са благоприятствали за запазването на чиста околна среда в община Смядово. На територията на общината няма големи промишлени предприятия, които да замърсяват почвата, въздуха и водите. Това добро състояние на екологичната обстановка в общината отчасти се дължи и на икономическите промени настъпили в индустрията и селското стопанство в региона.

Факторите, влияещи върху екологичните качества на околната среда в община Смядово са: автотранспорт, обществено-битови отоплителни източници и промишлени дейности, които на този етап са по-незначителни. Елементи на въздействие върху човешкото здраве са газовете, съдържащи серни и азотни окиси, оловни и серно-кисели аерозоли, прах, малки метални частици; отпадъчните промишлени води, съдържащи масла, разтворители, нефтопродукти, ароматични вещества; твърдите битови отпадъци; транспортните шумови нива. Те въздействат токсично на кръвоносната, кръвотворната и дихателната система.

По качеството на атмосферния въздух община Смядово се характеризира с нисък потенциал на замърсяване – няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой.

Качеството на питейните води е задоволително, повърхностните води отговарят на нормите за съответната категория. Основните проблеми за нормално водоснабдяване в района произтичат от състоянието на водопроводната мрежа, която е технически амортизирана с висока степен на аварийност и големи загуби на вода, което налага реконструкция и/или подмяна на водопроводните мрежи. Много висок екологичен риск създава ненапълно изградената канализационната мрежа в гр. Смядово (41%) и липсата на

такава в останалите населените места в общината, което води до замърсяване на водните обекти с битово-фекални води и почвите. Източник на замърсяване на повърхностните и подпочвени води е и използването на торове и препарати за растителна защита в земеделието.

Един от основните екологични проблеми на общината е свързан с отпадъците. Той включва наличието на нерегламентирани замърсявания, изчерпване на капацитета на общинското депо за ТБО и необходимата инвестиция на закриването му, липсата на депо за строителни отпадъци, неоползотворяването на органичния отпадък, смесването на рециклируемите отпадъци с ТБО, образуването на локални сметища най-често около водни обекти и ниските приходи от такса “Битови отпадъци”, които не покриват разходите, свързани с битовите отпадъци.

Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, но и ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната употреба води до съхранение на природни ресурси.

Ето защо управлението им е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

Новата и ефективна стратегия за управление на твърдите битови отпадъци ще:

- повиши привлекателността на града и околностите му;
- намали и предотврати риска за здравето на хората;
- подобри състоянието на околната среда и нейната привлекателност;
- намали замърсяването и потреблението на природните ресурси (реки, води и почви) за сметка на преработка на отпадъци;
- подобри условията за икономическо развитие и чистотата в населените места;
- подобри условията за развитие на селското стопанство в общината, например чрез производство на компост от органични отпадъци;
- подобри качеството и разшири обхвата на предлаганите услуги по третиране на отпадъци;
- подобри условията за развитие на туризма;
- подобри заетостта.

III. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

3.1. Анализ на отпадъците

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

3.1.1. Генерирани битови отпадъци

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. Непрекъснато нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията в община Смядово, налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването им като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Община Смядово е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

ЗУО разделя отпадъците по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии от населените места предназначени за обществено ползване;
- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Битови отпадъци

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Трябва да бъде направена разлика и не трябва да се приема количеството генерирани битови отпадъци, като идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци, тъй като това е грешно като подход. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена

информация е необходимо под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината-организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО **битови отпадъци** са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Процесите, свързани с образуване, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешката дейност.

Количеството и съставът на отпадъците зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Смядово, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

Местната промишленост, която почти изцяло е лека е свързана с образуването на характерни за отрасъла производствени отпадъци, които са предимно неопасни.

От 2009 г. в общината е въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места. В системата по организирано сметосъбиране е включено 100% от населението, като услугите се извършват по утвърдени графици и повтораемост на изпълнението.

От 2013 г. сметосъбирането и сметоизвозването на битовите отпадъци се извършва от Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” - гр. Смядово. От средата на 2009 година битовия отпадък се извозва до Регионално депо за ТБО - Шумен, където отпадъка преди депониране се тегли и количеството на събраните отпадъци се оценява на база реално депонирани количества.

Количествата твърди битови отпадъци, образувани на територията на Община Смядово през последните шест години, са представени в таблица № 8.

Таблица №9: Количества депонирани смесени и разделно събрани битови отпадъци от община Смядово за периода 2010-2015 г.

Година	Генерирани смесени битови отпадъци (тон/година)	Количество разделно събрани битови отпадъци(тон/година)	Население (брой жители) ⁴	Норма на натрупване кг./жител/година
2010	1320,78	-	7242	182
2011	1416,38	6,3	6587	216
2012	1465,22	6,1	6495	227
2013	1337,44	328,38	6386	261

⁴ Населението в брой жители е по данни на НСИ към 31-ви Декември на съответната календарна година.

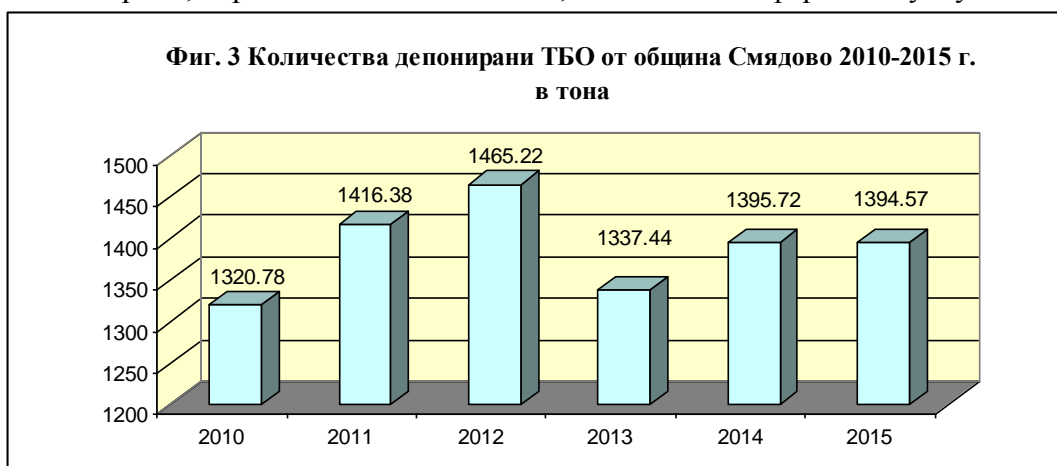
2014	1395,72	231,30	6338	257
2015	1394,57	144,66	6226	247
Общо	8330,11	716,74	-	-

Източник: Община Смядово

След направения анализ на представените данни е видно, че генерираното количество на общия битов отпадък в община Смядово през 2015 г. спрямо базовата 2010 г. се увеличава с 14%, въпреки, че за същия период населението на общината е намаляло с почти 14%. Най-съществено е увеличението през 2012 г., когато количеството битови отпадъци, събрани от територията на общината достига 1465,22 тона. През 2015 г. се отчита известен спад в количеството депонирани битови отпадъци - 1394,57 тона, което е с 5% по-малко от 2012 г. Тази тенденция се дължи от една страна на въведеното разделно събиране на отпадъци, а от друга на намаляване броя на населението и на завишения контрол от страна на Общината и на провежданите информационни кампании за значимостта от оползотворяване на отпадъците.

Общото количество депонирани битови отпадъци от община Смядово за разглеждания период 2010-2015 г. е 8330,11 тона или по 1388,35 средно тона на година. Общото количество разделно събрани отпадъци за периода 2011-2015 г. е 716,74 тона.

Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговските обекти и тези, действащи в сферата на услугите.

Източник: Община Смядово

За сравнение на 2015 г. с базовата 1995 г. общото количество депонирани отпадъци от община Смядово е намаляло значително за последните 20 години от 6422 на 1394,57 т/год.

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През периода 2005-2015 г. образуваните битови отпадъци на човек от населението в България варират в границите между 475 и 442 кг./жител/година. За община Смядово нормата на натрупване в периода 2010-2015 г. е в границите от 182 до 236 кг./жител/годишно, което е значително по-ниско от средната норма за страната.

От извършения за периода м.ноември, 2015 г. – м. октомври, 2016 г. морфологичен анализ на образуваните смесени битови отпадъци в Община Смядово и данните на НСИ за населението на общината (към 31.12.2015 г.) – 6 226 жители, в доклада е определена норма на натрупване на отпадъците – 257 кг./ж/г. Тези изчисления обхващат два месеца от 2015 и десет месеца от календарната 2016 г., която не е включена в данните в Таблица 9. Определената с Доклада за морфологичен анализ норма на натрупване е по-висока от тази за календарната 2015 г., тъй като обхваща различен период на изчисления, който не съвпада с пълна календарна година. Въпреки това

тенденцията е към леко нарастване на нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението през 2016 спрямо 2015 г..

По данни на НСИ за 2011 г., образуваните битови отпадъци на човек от населението в Шуменска област са 348 кг./година/човек, за страната - 434 кг./година/човек, а за община Смядово - 216 кг./жител/година (при население 6 587 души). При население 6 338 души души към 31.12.2014 г. - средната норма на натрупване на отпадъците за един човек в общината е 257 кг./год./човек. За същата 2014 г. средната норма на човек от населението за страната е 442 кг./год./човек, а за област Шумен - 388 кг./год./човек.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг.

ИЗВОДИ:

Въпреки намаляващия брой на населението (с 14% за периода 2010-2015 г.), битовите отпадъци в община Смядово се увеличават с около 5,5% годишно. Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината през последните години е в допустимите референтни стойности и под средните нива за област Шумен и за страната. Населението на общината намалява с 14%, но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек за периода 2010-2015 г. се увеличава от 182 на 224 кг./жител/година. Това се дължи на различни сезонни характеристики, на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата и на дейността на промишлените предприятия, търговски обекти и заведения. За редуциране обема на депонираните количества е препоръчително цялостно подобряване на системата за сметосъбиране и сметоизвозване в общината, увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, разширяване на фамилното компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране и извозване на отпадъците от твърдо гориво през отоплителния сезон, на строителните отпадъци при текущи и основни ремонти и други мерки.

Морфологичният анализ на битовите отпадъци на община Смядово е направен в рамките на възложените, съгласно сключен Договор № 15/12.02.2016 г. между Община Смядово и „ТК-Инженеринг“ ЕООД за „Анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово за една година - „четири сезона“. Данните от морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Смядово на Регионално депо - Шумен смесени битови отпадъци са представени в Таблици 9, 10 и Фиг.4.

Таблица №10: Морфологичен състав на образуваните общи количества смесени битови отпадъци по фракции за община Смядово за четири сезона в тона за периода ноември 2015 г. - октомври 2016 г.

Морфологичен състав	Образувани количества смесени битови отпадъци по фракции в тона		
	гр. Смядово	села, Община Смядово	ОБЩО
Хранителни отпадъци	99,42	69,24	168,67
Хартия	149,98	77,27	227,26
Пластмаса	111,03	73,63	184,66
Текстил	53,06	36,96	90,02
Гума	11,94	8,31	20,25
Кожа	10,38	7,23	17,62
Градински отпадъци	248,17	190,10	438,27
Дървесни отпадъци	60,18	41,91	102,09

Съкло	45,81	28,07	73,88
Метали	76,63	5,12	81,75
Инертни материали	111,12	77,39	188,50
Опасни отпадъци от бита	4,33	3,02	7,35
ОБЩО	982,07	618,26	1600,33

Източник: Окончателен доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово

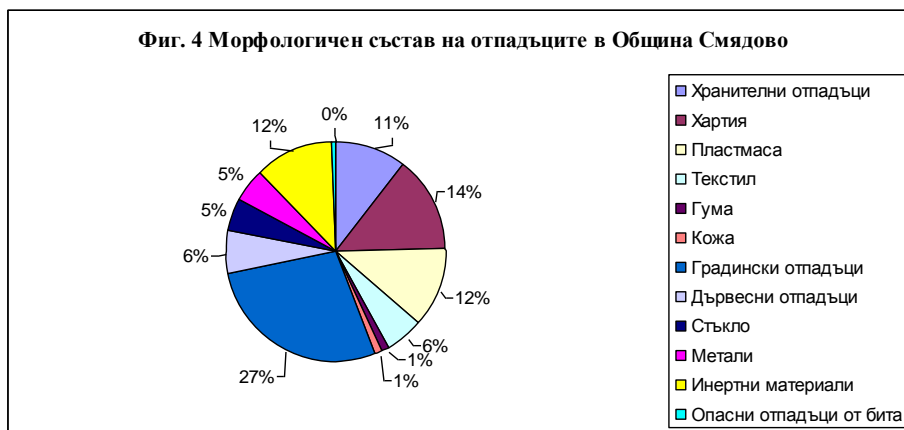
Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, съкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. (Таблица 11)

Таблица №11: Морфологичен състав на образуваните отпадъци в община Смядово в % за периода ноември 2015 г. - октомври 2016 г.

Морфологичен състав	гр. Смядово	села, Община Смядово	ОБЩО
Хранителни отпадъци	10,13%	11,20%	10,54%
Хартия	15,27%	12,50%	14,20%
Пластмаса	11,31%	11,91%	11,54%
Текстил	5,40%	5,98%	5,62%
Гума	1,22%	1,34%	1,26%
Кожа	1,06%	1,17%	1,10%
Градински отпадъци	25,27%	30,75%	27,39%
Дървесни отпадъци	6,13%	6,78%	6,38%
Съкло	4,66%	4,54%	4,62%
Метали	7,80%	0,83%	5,11%
Инертни материали	11,31%	12,52%	11,78%
Опасни отпадъци от бита	0,44%	0,48%	0,46%
ОБЩО	100,00%	100,00%	100,0%

Източник: Окончателен доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово

Приблизителният състав на генерираните в община Смядово отпадъци през 2016 г. в тегловни проценти е: хранителни - 10,54%; хартия – 14,20%; пластмаса – 11,54%; текстил – 5,62%; гума - 1,26%; кожа - 1,10%; градински - 27,39%; дървесни отпадъци - 6,38%; съкло – 4,62%; метали – 5,11%; инертни материали - 11,78% и опасни отпадъци - 0,46%. Строителните инертни отпадъци (отпадъци от строителство, от домашен ремонт): камъни, тухли, бетон, гипс, без фракция „други“ - пепел и сгурия от твърдото гориво са 6,24% от морфологичния състав.

Източник: Окончателен доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Смядово с референтните стойности, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г. (Таблица 11), можем да направим

следните изводи: Градинските отпадъци и отпадъците от хартия в Смядово превишават референтните стойности с по 5,7%, дървесните с 4,38%, а тези от метал с 3,11%. Хранителните отпадъци са с 12,63% по-малко от референтните стойности, а инертните материали с 3%, а отпадъците от стъкло с 1,48% по-малко. Фракция „други“ не фигурира в Таблица 11 и вероятно генерираните отпадъци от пръст, пепел и сгурия са включени в т.нар. „инертни материали“ отпадъци. Останалите видове фракции отпадъци в морфологичния състав са в стойности близки до референтните.

Таблица №12: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г.

Видове отпадъци	Населени места от 3 до 25 хиляди жители
Хранителни	23.20%
Хартия	8.50%
Картон	5.50%
Пластмаса	10.10%
Текстил	3.70%
Гума	0.90%
Кожа	0.90%
Градински	21.70%
Дървесни	2.00%
Стъкло	6.10%
Метали	2.00%
Инертни	14.80%
Опасни	0.60%
Общо	100.00%

Източник: НПУО 2014-2020 г.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, те са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на битовите си отпадъци, като използват Методиката, утвърдена през 2012 г. Това ще даде възможност за съпоставимост на данните и проследяване на тенденциите за промените в морфологията на битовите отпадъци.

ИЗВОДИ:

- Градинските отпадъци са с най-голям относителен дял (27,39%), в морфологичния състав на генерираните в община Смядово отпадъци, следват ги отпадъците от хартия (14,20%), инертни материали, в т.ч. пръст, пепел и сгурия (11,78%) и пластмаса (11,54%). Посочените видове формират близо 65% от всички отпадъци в общината.
- Висок е процента на биоразградимите отпадъци - градински, дървесни, хранителни и хартиени отпадъци съставляват 58,51% от морфологичния състав, след преразпределението на фракция „други“.
- В контейнерите за битова смет се изхвърлят значителни количества пръст, пепел, сгурия, които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка. Този вид отпадъци, причислен към т.нар. фракция „други“ съставлява 11,48% от смесения битов отпадък, изследван по време на четирисезонния морфологичен анализ.
- Правят впечатление сезонните разлики в количествата на хранителните, градински и „други“ отпадъци. Най-висок относителен дял на градински и хранителни

отпадъци има през сезон „есен“. Значителен ръст бележи фракция „други“ през зимния сезон, заради отпадъците от отопление с твърдо гориво.

- В град Смядово е въведена система за разделно събиране, но не всички граждани използват по предназначение цветните контейнери за хартия, стъкло и пластмаса. Това води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци.

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

Важна част от анализа на битовите отпадъци е да се изследват количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци в община Смядово за последните години, тъй като достоверността на информацията особено за разделно събраните, рециклираните и оползотворените отпадъци в този период е на сравнително добро равнище. Необходимо е да се идентифицират:

- количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системите за разделно събиране;
- количества рециклируеми отпадъци от сепариращите инсталации от смесения битов отпадък - тъй като към РСУО Шумен такава инсталация започна да функционира от началото на 2016 г.
- количествата депонирани биоразградими битови отпадъци;
- количествата разделно събрани и оползотворени битови биоотпадъци.

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Системата за разделно събиране на отпадъци в община Смядово се състои от жълти и зелени контейнери тип „Бобър“ с обем 1100 литра общо 32 съда, групирани в 16 точки в гр. Смядово. Осигуреният обем е общо 35 200 литра. Жълтите контейнери са предназначени за отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки, а зелените - за отпадъци от стъклени опаковки. Една точка включва два съда – жълт и зелен е с общ обем 2200 л. Върху контейнерите са поставени информационни стикери с видими и четливи надписи какви видове отпадъци от опаковки се събират в тях.

Разделно събиране на отпадъци се извършва само в гр. Смядово, който е с население под 50 хил. жители и е приложен критерият за осигуряване на обем от 3300 литра на всеки 400 души. Броят, видът и обемът на съдовете за разделно събиране е определен, съгласно изискванията на Наредбата за опаковки и отпадъци от опаковки.

Данните в Таблица №13 показват, че общо за 2014г. и 2015г. в община Смядово са събрани разделно общо 490,53 тона отпадъци, от които - 433,93 тона битови и 56,6 тона отпадъци от предприятия. От битовите отпадъци през 2014 г. най-голям относителен дял

имат металите - 96,18%, а през 2015 г. най-много са отпадъците от фракция „Други“. Незначително е количеството на разделно събраните отпадъци от пластмаса и хартия. Липсват данни за събрани разделно отпадъци от стъкло. Количеството отпадъци предадени за рециклиране от предприятията за 2014 г. са общо 26,54 тона, а за 2015 г. - 30,06 тона. Най-голям относителен дял в събраните от предприятията отпадъци през 2015 г. има хартията - 97,12%, а през 2014 г. - дървото - 51,32%, следвано от 40,69% хартия. Предприятията са предали за рециклиране и отпадъци от пластмаса - общо 2,98 тона за разглежданите години.

Таблица №13: Количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци в община Смядово 2014-2015 г.

Отпадъци от опаковки от домакинствата, администрации и от търговските обекти	Количество разделно събрани битови отпадъци за 2014 г.	Процент разделно събрани битови отпадъци за 2014 г.	Количество отпадъци предадени за рециклиране от предприятията за 2014 г.	Процент отпадъци предадени за рециклиране от предприятията за 2014 г.	Количество разделно събрани битови отпадъци за 2015 г.	Процент разделно събрани битови отпадъци за 2015 г.	Количество отпадъци предадени за рециклиране от предприятията за 2015 г.	Процент отпадъци предадени за рециклиране от предприятията за 2015 г.
	тон	%	тон	%	тон	%	тон	%
Хартия	4.68	2.29	10.80	40.69	8.12	3.54	29.200	97.12
Пластмаси	3.14	1.53	2.12	7.99	2.88	1.26	0.860	2.88
Стъкло	-	-	-	-	-	-	-	-
Метал	196.93	96.18	-	-	69.13	30.17	-	-
Дърво	-	-	13.62	51.32	-	-	-	-
Други	-	-	-	-	149.05	65.03	-	-
Общо:	204.75	100%	26.54	100%	229.78	100%	30.06	100%

Източник: Община Смядово

Община Смядово има сключен договор с „Булекопак“ АД, организацията която извършва разделно събиране на отпадъците от територията на общината. С Решение на ОбС-Смядово от 25-09-2014 г. е приета Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаси и стъкло от потока битови отпадъци на територията на община Смядово. През същата година е приета и общинска Наредба за управление на отпадъците на територията на община Смядово.

До края на 2015 г. смесеният битов отпадък на община Смядо не преминава през сепарираща инсталация и голяма част от рециклируемите отпадъци се депонират на Регионалното депо. Такава инсталация за предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци е изградена и функционира от началото на 2016 г. за общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово към РСУО - Шумен.

Таблица №14: Справка за сепарираните отпадъци от община Смядово на сепариращата инсталация на "Евроимпекс" през 2016 г.

Месец	Битови отпадъци, доставени за предварително третиране на входа на сепарираща инсталация –гр. Шумен /тона/	хартия и картон (тона) код 19 12 01	пластмаси (тона) код 19 12 04	стъкло (тона) код 19 12 05	черни и цветни метали (тона) код 19 12 02 код 19 12 03	минерални отпадъци (тона) код 19 12 09	Отпадъци, доставени за депониране на РДНО – Шумен, след предварително третиране в сепарираща инсталация /тона/ ИНСТАЛАЦИЯ (тона)
-------	---	-------------------------------------	-------------------------------	----------------------------	--	--	--

м. януари	24,56	0,18	0,21	0,59	0,43	5,59	17,95
м. февруари	116,52	0,20	0,21	0,46	0,30	36,57	72,65
м. март	111,48	0,72	0,19	0,61	0,37	39,25	65,22
м. април	120,40	1,10	2,25	0,40	0,33	33,27	83,87
м. май	131,34	1,66	3,14	0,51	0,47	37,25	83,15
м. юни	105,74	1,72	2,64	0,46	0,42	28,93	69,85
м. юли	119,38	1,38	2,21	0,45	0,43	33,15	74,46
м.август	146,28	1,07	2,53	0,34	0,43	33,96	104,71
м.септември	137,58	1,00	2,85	0,36	0,40	33,17	93,97
м.октомври	122,4	1,65	2,58	0,53	0,47	43,15	76,38
м.ноември	113,34	1,25	2,17	0,35	0,31	38,33	69,36
м.декември	82,68	1,23	1,89	0,22	0,27	31,71	47,29
ОБЩО	1331,70	13,14	22,87	5,26	4,63	394,33	858,86

Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и Наредбата за третиране на биоотпадъците.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулацията и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти е около една четвърт от общото количество битов отпадък, отделен от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основната съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;

- 20% от текстилните отпадъци;
- 25% от отпадъците от кожи.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл. 31 ал. 1 т. 2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Таблица №15: Цели на национално ниво за ограничаване количествата на депонирани биоразградими отпадъци

Години	Допустими минимални стандарти на ББО - %	Допустими минимални стандарти на ББО за жител на година /базова стойност 268 кг/ж/г./
2010 г.	75	224
2013 г.	50	152
2020 г.	35	109

Източник: Ръководство за управление на био-отпадъците в България, МОСВ, 2011

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на ТБО:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

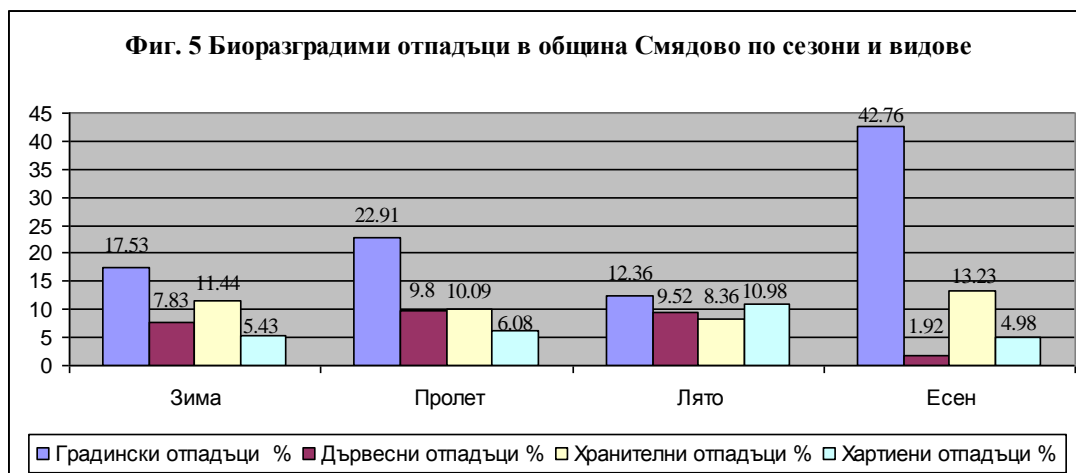
Таблица №16: Сезонно разпределение на дела на биоразградимите отпадъци в община Смядово

Сезони	Градински отпадъци %	Дървесни отпадъци %	Хранителни отпадъци %	Хартиени отпадъци %
Зима	17.53	7.83	11.44	5.43
Пролет	22.91	9.80	10.09	6.08
Лято	12.36	9.52	8.36	10.98
Есен	42.76	1.92	13.23	4.98
Средно за годината	23.89%	7.27%	10.78%	6.87%

Източник: Окончателен доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово

Данните от извършения четирисезонен морфологичен анализ на отпадъците в община Смядово показват, че относителният дял на биоразградимите отпадъци, в т.ч. (растителни/градински, дървесни, хранителни и хартиени) е 48,81% от общото количество ТБО, без преразпределение на фракция „други“. Съществува ясно изразена сезонна зависимост на генерираните и депонирани количества биоразградими отпадъци. Най-висок е процента им през сезони - лято, есен и най-нисък през зимата.

В община Смядово няма въведена система за разделно събиране и/или оползотворяване на зелени и биоразградими отпадъци. Общината е има намерение да въведе такава система и е заявила финансиране от отчисленията по ЗУО, с което да закупи камион, съдове и дробилка.

Община Смядово ще участва в общ проект на РСУО с водеща Община Шумен, за изграждане на компостираща инсталация на Регионалното депо, като ще трябва да организира самостоятелно събирането и транспортирането на зелените и биоразградими отпадъци.

Таблица №17: Оценка на количества биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини в Община Смядово

Населено място	Площ	Общо	XI, 2015	XII, 2015	I, 2016	II, 2016	III, 2016	IV, 2016	V, 2016	VI, 2016	VII, 2016	VIII, 2016	IX, 2016	X, 2016
	м2	т./г.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.	т./м.
гр.Смядово	22 660	45,32	3,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,89	9,06	9,06	9,06	5,89	3,17
с.Александрово	5 275	10,55	0,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,37	2,11	2,11	2,11	1,37	0,74
с.Веселиново	2 826	5,65	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,73	1,13	1,13	1,13	0,73	0,40
с.Риш	3 465	6,93	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	1,39	1,39	1,39	0,90	0,49
с. Кълново	3 816	7,63	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	1,53	1,53	1,53	0,99	0,53
с.Янково	4 752	9,50	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,24	1,90	1,90	1,90	1,24	0,67
с.Ново Янково	1 588	3,18	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,64	0,64	0,64	0,41	0,22
с.Бял бряг	500	1,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,20	0,20	0,20	0,13	0,07
с.Жельд	720	1,44	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19	0,29	0,29	0,29	0,19	0,10
с.Черни връх	1 470	2,94	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,59	0,59	0,59	0,38	0,21
ОБЩО	47 072	94,14	6,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,24	18,83	18,83	18,83	12,24	6,59

Източник: Окончателен доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово

Данните в Таблица №17 сочат, че от поддържане на обществени зелени площи - паркове и градини с обща площ около 47 дка се генерират 94,14 тона биоотпадъци средно на година.

Анализът показва, че в община Смядово има добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, напр. чрез компостиране - храна, хартия, картон, дърво и градински съставляват общо

48,81% от битовите отпадъци в общината. Ако към тях се добавят органичните материали от категория „други“ този процент може да достигне 58% от отпадъците в общината и да се определи като най-голямата по количество фракция от твърдите битови отпадъци.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране.

ИЗВОДИ:

На база анализираната информация може да се направи извод, че количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Смядово, могат значително да се намалят:

- **чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;**
- **чрез отделяне на органичната фракция, която да се оползотворява чрез инсталации за компостиране или други методи за оползотворяване.**

3.1.2. Строителни отпадъци

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277/05.11.2012 г. (ДВ бр.89/2012 г.) се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 на Наредба №3 за класификация на отпадъците (ДВ бр. 44/2004г.).

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни“ са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване“ е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците

Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране (чл.10, ал. 4). Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в

сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана са определят в Наредба за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно при текущи и основни ремонти в домакинствата, но конкретни данни за количествата и състава им няма. Прилага се процедура, при която строителните фирми и гражданите да се обръщат към съответната Община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци. Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на определени места за извозване и депониране, често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Със ЗУО от 2012 г. се направиха значителни промени в ангажиментите на общините, относно строителните отпадъци. Общината има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите се фокусират главно върху този поток строителни отпадъци.

При изпълнение на строителни дейности изпълнителите на строителството се насочват да извозват строителните отпадъци до най-близкото регламентирано място за депониране на строителни отпадъци в област Шумен, поради липса на такова на територията на гр. Смядово.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България все още не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната. Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентираны със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинска наредба за управление на отпадъците. В бъдеще Общината ще може да получава надеждни данни в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

Проблемът със строителните отпадъци, генерирани на територията на община Смядово не е решен. Няма регламентирано място за депониране на строителни отпадъци, но при възлагане на СМР се изисква от строителните фирми договор с регламентирано депо, като най-близкото е в с.Златна нива, община Шумен. Проблемът със строителните отпадъци трябва да се решава на регионален принцип, но все още не се работи в тази посока. Изготвено и изпратено е предложение до председателя на регионалното сдружение за управление на отпадъците в Област Шумен за предприемане на действия за организиране на система за събиране и третиране на строителните отпадъци на регионален принцип.

ИЗВОДИ:

Отпадъците от строителство и ремонти: камъни, тухли, бетон, гипс и др. заемат 6,24% относителен дял в морфологичния състав на отпадъците в община Смядово. Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в общината е амортизиран, пътната и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването ще продължи, като това неминуемо ще доведе до генериране на по-големи количества земни маси и строителни отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.

3.1.3. Производствени и опасни отпадъци

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.). Управлението на производствените отпадъци е задължение на съответните предприятия, при чиято дейност се образуват. Притежателите на производствени отпадъци ги третираят самостоятелно или ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности.

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди, люминесцентни лампи и др. Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба №2/23.07.2014 г, се водят на отчет в ИАОС.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организиранията мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Производствените и опасните отпадъци, които предимно са ангажимент на причинителя се събират, съхраняват транспортират и обработват от фирми и организации, имащи право за това, като се спазва съответния разрешителен режим.

Съгласно ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., всички производствени отпадъци се водят на отчет пред ИАОС, а в предходните години това се извършваше пред РИОСВ, която провеждаше и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците.

Местната промишленост, която почти изцяло е лека е свързана с образуването на характерни за отрасъла производствени отпадъци, които са предимно неопасни.

Текущата практика е отпадъците от търговски обекти и производствените отпадъци, образувани от малките и средни предприятия на територията на община Смядово да се събират и третираят заедно с битовите отпадъци. По количество и свойства тези отпадъци са сравними с битовия отпадък и съвместното им събиране и третиране не се нуждае от промяна в схемите за събиране и методите на третиране.

Отпадъците от търговски обекти са част от битовия отпадък. Цветните контейнери на БУЛЕКОПАК са разположени обикновено до търговски обект, за да може да се отдели по чист отпадък, но въпреки това пак е замърсен.

Производствените опасни отпадъци не попадат в контейнерите за битови отпадъци, фирмите са длъжни сами да си организират събирането и извозването. Както и болничните отпадъци – всеки личен лекар си има договор за предаване на болнични отпадъци.

РИОСВ - Шумен контролира изпълнението на задълженията на предприятията по ЗУО. Докладите от извършени през последните години проверки показват, че повечето фирми на територията на община Смядово спазват нормативните изисквания за управление на производствените отпадъци, а някои от тях имат сключени договори с оползотворяващи организации, с цел рециклиране и повторна употреба на отпадъците.

За предотвратяване замърсяването на почвите с пестициди Община Смядово е предприела съответните действия. През 2000 г. общината кандидатства за финансиране по проект: „Събиране и съхранение на негодните и излезли от употреба пестициди в контейнери “Б Б-куб”. Проектът се финансира и всички негодни пестициди, натрупани на територията на Община Смядово - 28м³ твърди и 4255 л. течни се съхраняват в контейнери 6 броя “Б Б-куб” по технологията на фирма „БАЛ БОК ИНЖЕНЕРИНГ” АД - гр.София, разположени на площадка в ЗК „Голяма Камчия” - гр. Смядово. Площадката е с площ 3764 м². Намира се на отстояние 350 м. от жилищната зона и 200 м. от съществуващ водоем.

Замърсявания на почвите в общината се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци (отпадъци от различен характер). Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците. В местата с високи подпочвени води, съществува тенденция /естествен процес/ за вкисляване и засоляване на почвите.

ИЗВОДИ:

В община Смядово в голяма степен са решени проблемите с управлението на производствените и опасни отпадъци. РИОСВ - Шумен извършва системни проверки за спазване изискванията на ЗУО за управление на производствените и опасни отпадъци. Необходима е добра комуникация с контролните органи при необходимост за предотвратяване рисковете за човешкото здраве и околната среда.

3.1.4. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложиени в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информирание на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;

- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания

- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложиени в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информирание на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на общината са регламентирани в „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС №355/28.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г. Съгласно чл.25, ал.1 от Наредбата, кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО. Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява,

като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци.

В община Смядово няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

Във връзка със задълженията на кмета на общината да организира дейности по разделно събиране на опасни отпадъци от общия поток битови отпадъци Община Смядово има сключен договор с „ЕКОБАТЕРИИ” АД - гр. София за организиране, изграждане и прилагане на система за събиране, транспортиране, временно съхранение, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), образувани на територията на общината.

За опасните отпадъци от бита е създаден общински събирателен център за опасни отпадъци. Въпреки периодичната информираност на населението за съществуването му и какви отпадъци се събират, той реално не функционира. В него се събират незначителни количества отпадъци единствено от мероприятията на общината, например при подмяна на уличното осветление старите живачни лампи се събират и съхраняват в центъра.

Периодично се извършват проверки за наличието на излезли от употреба МПС, паркирани в имоти – общинска собственост, като собствениците на МПС се насочват към регламентирани центрове за разкомплектоване и площадките за изкупуване на черни и цветни метали, притежаващи разрешително по реда на Закона за управление на отпадъците.

През 2014 г. Кмета на Община Смядово е поел ангажимент за включване на Община Смядово в схемата за разделно събиране на опасните битови отпадъци, която ще се създаде от Общински пилотен център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци, който ще се изгради в Община Шумен по Българо-швейцарската програма за сътрудничество, но до момента на разработване на настоящата програма в Община Смядово не е постъпвала информация за етапа на изпълнение на проекта.

Информацията за управлението на отпадъците от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. С влизането в сила на Наредбата за определяне на реда и размера за плащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, са прецизирани изискванията за воденето на отчетността от фирмите, които заплащат продуктови такси към ПУДООС.

Няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, ИУЕЕО, ИУМПС, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

Утайки от ПСОВ

Към момента на територията на община Смядово няма изградена и работеща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ). Частично изградена е канализационната система в гр. Смядово.

Съгласно изискванията на ЕС и договорените преходни периоди по Програмата за прилагане на Директива 91/271/ЕС, населените места с над 10 000 ЕЖ следва да изградят и

пуснат в експлоатация своите общински ПСОВ до началото на 2011 г., а за агломерации с ЕЖ от 2 000 до 10 000 - до началото на 2015 г.

Към момента на територията на гр.Смядово няма работеща пречиствателна станция за отпадъчни води. Битовите отпадъчни води от жителите на града се заустват в попивни или изгребни ями, като част от тях се заустват в Селска река, а останалата част попива в почвата, което води до замърсяване на подпочвените води. Това рефлектира директно върху населението, тъй като водоснабдяването се осъществява от сондажи и кладенци.

През 2012 г. е извършено прединвестиционно проучване относно възможностите и подходящите терени за изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Смядово. Като най-подходяща площадка е определен терен, разположен източно спрямо населеното място на града и представляващ поземлен имот с идентификатор № 67708.202.880 по кадастралната карта на гр. Смядово в местността „Арка“. Площта на имота е 2,815 дка. Имотът е общинска частна собственост, с начин на трайно ползване „Друг вид земеделска земя“ – 9 категория. Кота терен на площадката ще позволи гравитачно отвеждане на битовите отпадъчни води от населеното място. На площадката няма изградени постройки и наличие на плътна дървесна растителност. Площадката се намира в близост до подходящ водоприемник.

Определена е подходящата технология за пречистване на отпадъчните води в гр. Смядово и е разработен идеен проект „Изграждане на ПСОВ в гр. Смядово“, като част от „Интегриран проект за воден цикъл на гр. Смядово“. Технологичната схема включва механично пречистване, пълно биологично пречистване на отпадъчните води с активна утайка в биобасейн с продължителна аерация, нитрификация, симултанна денитрификация, и аеробна стабилизация на утайките в обема на биобасейна. Предвидено е и механично обезводняване на стабилизиранията утайка, която ще се третира съгласно одобрения план за управление на утайките разработен съгласно действащото законодателство. Все още Общината търси финансиране на проекта за изграждане на ПСОВ.

ИЗВОДИ:

Община Смядово е сключила договори с лицензирани фирми за организиране на дейностите по управление на специфичните потоци отпадъци и отделянето им от общия поток битови отпадъци. В това направление е необходима допълнителна работа с местните общности за повишаване на тяхната екологична култура и съзнание за изхвърляне на специфичните отпадъци на регламентираните за целта площадки и места.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Количеството на депонираните битови отпадъци от територията на община Смядово за периода 2010-2015 г. е 1388,35 тона средно на година. За последните шест години общият битов отпадък в общината се увеличава с 5,5%, въпреки, че за същия период населението е намаляло с почти 14%.
- Средната годишна норма на натрупване на отпадъци за един човек в общината за периода 2010-2015 г. се увеличава от 182 на 224 кг./жител/година. Това се дължи на различни сезонни характеристики, на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата и на дейността на промишлените предприятия, търговски обекти и заведения. Въпреки това средните годишни норми на натрупване на отпадъци в община Смядово са в допустимите референтни стойности и под средната норма за област Шумен и за страната.
- Основен източник на битови отпадъци са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като на територията на общината няма необслужвани населени места.

- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в общината, следван от разделното събиране на отпадъци. Поради липсата на съоръжения за оползотворяване в т.ч. рециклиране на биоразградими битови отпадъци се наблюдава изоставане по показателя компостиране.
- Градинските отпадъци са с най-голям относителен дял (27,39%), в морфологичния състав на генерираните в община Смядово отпадъци, следват ги отпадъците от хартия (14,20%), инертни материали, в т.ч. пръст, пепел и сгурия (11,78%) и пластмаса (11,54%). Посочените видове формират близо 65% от всички отпадъци в общината.
- В община Смядово се генерират висок процент биоразградими отпадъци - градински, дървесни, хранителни и хартиени отпадъци - те съставляват 58,51% от морфологичния състав, след преразпределението на фракция „други“.
- Отпадъците от строителство и ремонти: камъни, тухли, бетон, гипс и др. заемат 6,24% относителен дял в морфологичния състав на отпадъците в община Смядово. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.
- Необходимо е системно проучване на морфологичния състав на отпадъците, което да позволи идентифициране на съществуващите тенденции и избиране на специфичен подход за общината, свързан с разделното събиране и други дейности по управление на отпадъците.
- Необходимо е масово въвеждане на разделното събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради и търговските обекти.
- Разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

3.2. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

3.2.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:

Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

В община Смядово има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината или 6226 души към 31.12.2015 г.

От 01.01.2013 г. сметопочистването и сметосъбирането за всички населените места се извършва организирано, съгласно график изработен и изпълняван от Общинско предприятие

„Чистота, озеленяване и благоустройство” - гр. Смядово, създадено съгласно Закона за общинската собственост с решение на Общинския съвет.

Отпадъците се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

Използваната сметосъбираща техника, с която разполага Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” - гр. Смядово, изпълняващо дейностите по събиране и извозване на отпадъците е: сметосъбиращ автомобил Мерцедес, ТА ГАЗ-53, Товарен автомобил Мерцедес и багер GSV. С наличната техника се организира събирането и извозването на битовите отпадъци от територията на Общината, но е недостатъчна, тъй като при аварирание Общината и предприятието не разполагат с резервна техника. Това поражда нуждата от дооборудване на системата с поне още един сметоизвозен автомобил.

В района на организирано сметосъбиране и сметоизвозване в гр. Смядово са включени следните обекти: Производствените площадки на „Мега груп” АД гр. Варна и „Максам България” АД гр. Габрово, обособени в бившия ХЗ-Смядово и Бензиностанция 2308 – собственост на „Петрол” АД гр. София.

Района на организирано сметосъбиране и сметоизвозване в общината е разделен на следните подрайони:

I подрайон – гр. Смядово:

II подрайон – с. Веселиново, с. Риш и с.Александрово;

III подрайон – с. Кълново, с. Янково, с. Бял бряг, с. Ново Янково, с. Жълъд и с. Черни връх.

Периодичността зависи от района на обслужване и от сезона и се извършва със следната минимална честота:

За I подрайон гр. Смядово – минимум 40 пъти годишно /три пъти месечно за месеците януари, февруари, март, април, май, октомври, ноември, декември и четири пъти месечно за месеците юни, юли, август, септември ;

За подрайони II и III, включващи останалите населени места – минимум 20 пъти годишно /веднъж месечно м. януари, февруари, ноември, декември и два пъти месечно през месеците март, април, май, юни, юли, август, септември, октомври/.

При необходимост честотата на сметосъбиране и сметоизвозване да се актуализира. Със Заповед № 461/15.10.2015 г. на кмета на Община Смядово са определени границите на районите, видът на предлаганата услуга и честотата на сметоизвозване на битовите отпадъци през 2016 г.

Системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци, използвана на територията на Община Смядово е организирана с улични кошчета и контейнери тип „Бобър” с вместимост 1,1 куб.м. По данни на Общинска администрация - Смядово, общият брой на металните контейнери тип „Бобър” (1100 литра), в системата за сметосъбиране е 437 броя.

Таблица 18: Контейнерен парк и периодичност на обслужване към месец Декември 2016 г.

№	Вид съдове	Брой	Периодичност на извозване
1	Улични кошчета	55	1 път седмично
2	Контейнери тип „Бобър”	447	2 пъти месечно

Източник: Община Смядово

Състоянието на контейнерния парк се контролира от Общинската администрация - Смядово и Общинско предприятие. Изгорените или механично увредени съдове се подменят с налични оборотни контейнери веднага след установяване на повредата.

С цел дооборудване на системата за организирано сметосъбиране през 2015 г. не са закупувани контейнери тип „Бобър“. Извършен е ремонт на 17 броя контейнери тип „Бобър“

и се изградени 22 бр. места за разполагане на контейнерите. Закупен е и товарен автомобил самосвал „Ивеко“ за нуждите на Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство“ гр. Смядово.

До края на 2015 г. битовите отпадъци, генерирани на територията на община Смядово се транспортират до Регионално депо - гр. Шумен. Депото отговаря изцяло на изискванията на Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.). Собственик на Регионалното депо е Община Шумен.

На територията на община Смядово няма претоварна станция и сепарираща площадка.

ИЗВОДИ:

В община Смядово има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците, която обхваща 100% от населението, но се нуждае от дооборудване с поне още един сметосъбирачел автомобил за преодоляване на аварийни ситуации.

Няма причина да се очаква, че генерирането на битови отпадъци в Община Смядово в следващите години ще се различава от общите за страната тенденции. Чрез въведената системи за разделно събиране се очаква да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се увеличи процентът на рециклируемите.

Очакванията са да се промени морфологичния състав на образуваните отпадъци в резултат на:

- **Масово използване в бита на пластмасови и комбинирани опаковки за еднократна употреба;**
- **Вноса на домакинска техника, електроника, автомобили и автомобилни гуми – втора употреба;**
- **Провеждане на много разяснителни и обучителни мероприятия от страна на общинска администрация съвместно с фирми по оползотворяване по отношение осъзнаване на факта, че отпадъка събран разделно е много ценен ресурс.**

3.2.2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от Наредба №6/27.08.2013 г. отпадъците предназначени за обезвреждане, чрез депониране следва да се подлагат на предварително третиране преди депонирането им.

По смисъла на Наредба № 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци под „Предварително третиране“ разбираме - всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците, с цел да се намали обема им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им.

Съгласно дефиницията за „предварително третиране“ (в наредбата и в директивата) изпълнението на поне една от целите на изискването за промяна на характеристиките на отпадъците е достатъчно за да се счита, че операцията представлява предварително третиране.

Съществуващата система за управление на отпадъците на територията на общината не разполага с технически съоръжения за осъществяване на изискването за предварително третиране на цитираната по-горе Наредба. В известна степен може да се приеме, че се

осъществява предварително третиране на битови отпадъци в процеса на събирането им от специализираните автомобили, при което в следствие на пресиращите механизми на автомобилите се намалява от 1 до 5 пъти /в зависимост от състава на събрания отпадък/ обема на отпадъка предназначен за обезвреждане, чрез депониране.

Предварителното третиране на битовите отпадъци, следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.

Като основни методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци могат да се разглеждат:

- разделно събиране при източника на образуване;
- сепариране (разделяне) по фракции на битовите отпадъци;
- биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток на битовите отпадъци;
- смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци.

На територията на община Смядово няма претоварна станция и площадка за временно съхранение на битови отпадъци, с цел предварително третиране, сепариране, и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане.

На територията на общината се генерират основно битови отпадъци, по които са класифицирани като неопасни и инертни отпадъци, които отпадат от строително-ремонтни дейности от домакинствата.

За изпълнение на нормативното изискване относно предварително третиране на отпадъците и с цел намаляване на количествата, подлежащи на депониране Община Смядово предвижда:

- Отделяне на биоразградимите отпадъци от общия поток битови отпадъци, чрез специални съдове и извозването им до инсталация за компостиране на Регионалното депо за отпадъци в гр. Шумен и разширяване на системата за фамилно компостиране.
- Отделяне на опасните отпадъци от бита от общия отпадъчен поток, чрез събирането им в Общински събирателен център и предаването им на фирма, притежаваща разрешително за оползотворяване по реда на ЗУО.
- Отделяне на рециклируемите отпадъци, чрез въвеждане на система за разделно събиране и сключване на договор с организация по оползотворяването.

На територията на общината функционират две площадки за изкупуване на черни и цветни метали, както и на отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и др. Една от площадките притежава разрешително за извършване на дейности по събиране и временно съхранение на излезли от употреба МПС, оловни акумулаторни батерии и ЕЕО.

За въвеждане на предварително третиране на отпадъците в общината, през 2007 г. е било предприето инвестиционно намерение съвместно с Община Велики Преслав за изграждане на претоварна станция за отделяне на рециклируемите отпадъци и отпадъците, подлежащи на оползотворяване преди постъпването им на регионалното депо. В Приложение: Мерки за управление на отпадъците в регионите, определени в НПУДО от приетата на 09.01.2009 г. от Министерски съвет - Национална програма за управление на отпадъците за периода 2009-2013 г., за регион Шумен е посочено, че претоварна станция може да бъде изградена (респ. финансирана от ОП „Околна среда 2007-2013г.“) в община Нови пазар с цел оптимизиране на транспортните разходи на общините до регионалното депо. При липса на целево финансиране, изграждането на претоварна станция е станало нецелесъобразно за Община Смядово и Община Велики Преслав.

За изпълнение на целите на общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово, по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, в съответствие с действащата нормативна уредба, след решение на РСУО Шумен, през 2014 г. беше обявена процедура за избор на изпълнител, а през месец февруари 2015 г. се сключи договор с „Евро импекс“ ЕООД гр. София за „Предоставяне на услуги на общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и

Смядово, по предварително третиране на смесени битови отпадъци“ с код 20 03 01 от Наредба 3/2004 г. за класификация на отпадъците. Дейностите включват предварително третиране (сортиране) на 35 000 тона/ годишно отпадъци, чрез сепариране на отпадъците на инсталация - собственост на изпълнителя, проектирана и изградена на наета от него площадка на територията на община Шумен, транспортиране и/или предаване на отсортираните при сепарирането отпадъци за последващо оползотворяване, както и транспортиране и предаване за обезвреждане на останалите след сепарирането негодни за оползотворяване отпадъци за срок от 5 години.

В края на 2015 г. инсталацията е била напълно изградена, получила е всички необходими за дейността разрешителни документи и е започнала да функционира със срок до края на 2020 г. От началото на 2016 г. на база сключен договор № ЗОП 33-06 от 19.02.2015г. между „Евро Импекс“ ЕООД , и общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови Пазар и Смядово събраните битови отпадъци от община Смядово се извозват до сепариращата инсталация за предварително третиране (сортиране) на битовите отпадъци в кв.Тракия - гр. Шумен.

3.2.3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците

Основната концепция на организацията за разделно събиране на отпадъци се състои в това, че всеки отделен продукт се превръща в отпадък, като се смеси в кофата за общо събиране на отпадъци. Разделно събраните хартиени, пластмасови, метални и стъклени опаковки от тези отпадъци вече не са боклук, а търговски продукт – ценна суровина за промишлеността. Изхождайки от актуалната в момента законова рамка, се определя какъв/или какви именно компоненти от състава на ТБО ще се събират от общия поток генерирани отпадъци. Ефективното разделяне на потока отпадъци е ключът към успешното осъществяване на всяка една програма за разделно събиране на отпадъци, включително отпадъци от опаковки.

Изборът и въвеждането на система за разделно събиране ще подпомогне икономиката чрез спестяване на ценни суровини, материали и ресурси и ще увеличи експлоатационния срок на депата за битови отпадъци.

Въвеждането на устойчива общинска колективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включваща контейнери за разделно събиране с последващо сортиране по видове материали в сепарираща инсталация, и обезпечена със специализирана техника за отпадъци и транспортно обслужваща техника, е един процес, който е икономически приемлив и ще доведе до висока ефективност.

От 2014 г. в Община Смядово е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на Община Смядово чрез договор за сътрудничество №117 от 11.07.2014г. между Община Смядово и „БУЛЕКОПАК“ АД гр. София за организиране на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метал от бита на територията на Община Смядово. Системата за разделно събиране в община Смядово се състои от жълти и зелени контейнери тип „Бобър“ с обем 1100 литра общо 32 съда, групирани в 16 точки в гр. Смядово. Осигуреният обем е общо 35 200 литра. Жълтите контейнери са предназначени за отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки, а зелените - за отпадъци от стъклени опаковки. Една точка включва два съда – жълт и зелен е с общ обем 2200 л. Съгласно представения отчет от „БУЛЕКОПАК“ АД гр. София за количеството на извозените от системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки и получените отпадъци от опаковки, предадени за рециклиране през 2015г., са както следва:

- Извозени отпадъци от контейнерите – 33,050 т.;
- Получени отпадъци от опаковки, подлежащи на рециклиране – общо 9,197 т. в това число: пластмаса – 1,699т., хартия – 2,012 т., стъкло 5,397т. и метали 0,089 т.;

- Депонираните отпадъци след сортиране на отпадъците от опаковки на Регионално депо в гр. Шумен, кв. Дивдядово – общо 23,973 т.
- Остатък (за предварително третиране/депониране) към 31.12.2015 г. – 0,074 т.

През 2015 г. на територията на Община Смядово няма нанесени щети по контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

С цел намаляване на количествата отпадъци, подлежащи за депониране от територията на Община Смядово се препоръчва на населението всички отпадъци, подлежащи на рециклиране да се изхвърлят в контейнерите за разделно събиране или да се предават в пунковете, отговарящи на изискванията на Закона за управление на отпадъците. Особено внимание се обръща на лица, извършващи търговска дейност.

В изпълнение на чл.19, ал.3, т.14 от Закона за управление на отпадъците е изготвен регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия и картон на територията на Община Смядово. В град Смядово има две регистрирани площадки за изкупуване на хартия - ЕТ „Донка Стойкова” и „И.СТОЯНОВ 66“ ЕООД .

3.2.4. Обезвреждане на отпадъци

Депониране

В областта е изградено и се експлоатира 1 /едно/ Регионално депо за отпадъци в град Шумен, което отговаря на изискванията на Наредба №8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Регионалното депо има издадено комплексно разрешително и ежегодно се извършва контрол по изпълнение на условията. От м. Юли 2016 г. регионалното депо се експлоатира от ОП „Чистота“ гр. Шумен. Регионалното депо обслужва общините: Шумен, Велики Преслав, Смядово, Каспичан, Нови пазар, Каолиново, Хитрино и Венец. Изградени са първа и втора клетка, входящ контрол с електронна везна и стопански двор. В експлоатация е от м. октомври 2006 година. Изгражда се и 3-та клетка на депото, което е гарант за екологосъобразното обезвреждане на отпадъците в района и за следващите години.

Преустановена е експлоатацията на Общинското депо за ТБО в гр.Смядово, тъй като не отговаря на нормативните изисквания.

Община Смядово като бенефициент по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013” изпълни проект №58231-45-349 „Техническа помощ за подготовка на инвестиционен проект „Закриване, рекултивация и мониторинг на общинското депо за битови отпадъци – гр. Смядово” на стойност 153 927,00 лв. Чрез проекта се разработи и одобри инвестиционен проект за техническа и биологична рекултивация на общинското депо в гр. Смядово. Инвестиционният проект е разработен, съгласно разпоредбите на Наредба № 8 от 24.08.2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, Наредба №26/1996г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (изм. и доп. ДВ, бр. 30/22.03.2002 г.) и е съобразен с минимални критерии за рекултивацията на депа за битови отпадъци, разработени от МОСВ. На общинското депо с идентификационен номер: 67708.95.613 и площ 13 656 m² са депонирани отпадъци с общ обем 60 000 m³ в продължение на 30 години. Проектът включва техническа рекултивация като повърхностно запечатване, чрез изграждане на горен изолиращ екран, съгласно изискванията на Наредба №8/2004 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци и изграждане на газоотвеждаща и дренажна системи. В проектът е предвидена и биологична рекултивация, която включва всички дейности, свързани с усвояването на терена от растителност и създаване на условия за устойчива екосистема, близка с естествената. С рекултивацията се цели да се подобри биологичната продуктивност на площта, да оформи

подходящ ландшафт, да предпази околната среда от замърсяване и да даде възможност за правилно използване на територията.

За финансиране на проекта през 2013 г. е подадено заявление с вх.№ДТБО-132463/20.06.2013г., за закриване на депото за ТБО в гр. Смядово до ПУДООС за осигуряване на финансови средства за закриване и рекултивация на депото, но не е получено решение за финансиране.

С реализацията на проекта ще се създадат условия за опазване на околната среда в района и ще спомогне за прилагането на изискванията на националното и европейско законодателство в сферата на битовите отпадъци.

Биологично третиране

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложили конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък. Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на Общината и значителното участие на селскостопанските отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди, се предприемат действия в две посоки:

- ✓ за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- ✓ за изграждане на инсталации за компостиране /анаеробно разграждане в РСУО Шумен

Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изходна суровина за получаване на компост – средство за подобряване качеството и плодородието на почвата. При реализацията на целите ще се кандидатства за финансово подпомагане от страна на ПУДООС и ОПОС.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има

възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др.

Видно от резултатите в морфологичния анализ и въпреки, че преобладават биоразградимите отпадъци като количество - 48,81% от битовите отпадъци в общината или около 658 тона годишно те не са достатъчни за изграждане на компостираща инсталация на територията на общината. Компостираща инсталация с капацитет под 2000 тона годишно е икономически неефективна и не би получила финансиране. Затова управлението на биоразградимите отпадъци трябва да се организира на регионален принцип като част от регионалната система за управление на отпадъците. В тази връзка община Смядово следва да се възползва от възможностите, които предлага Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“ и да кандидатства заедно с другите общини от Регионално сдружение за управление на отпадъците гр. Шумен по Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.002 – Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци.

3.2.5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания

На територията на Община Смядово всички нерегламентирани селски сметища са закрити. Преустановена е експлоатацията на Общинското депо за ТБО в гр.Смядово, тъй като не отговаря на нормативните изисквания, но следва да се търсят средства за финансиране на инвестиционен проект „Закриване, рекултивация и мониторинг на общинското депо за битови отпадъци – гр. Смядово” на стойност 1424 971,70 лева без ДДС или 1 709 966,38 лв. с ДДС, включващ техническа и биологична рекултивация.

При установяване на локални нерегламентирани замърсявания се предприемат незабавни мерки по отстраняването им. Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на общинската администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци на територията на община Смядово.

ИЗВОДИ:

В Община Смядово липсва система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и инсталация за оползотворяване на биоразградимите отпадъци. Поради недостатъчните количества биоразградими отпадъци, необходими за изграждане на инсталация за компостиране на територията на Община Смядово е необходимо общината да участва в съвместен регионален проект за изграждане на компостираща и сепарираща инсталация. Община Смядово има възможност чрез общинското предприятие «Чистота, озеленяване и благоустройство» гр. Смядово да организира система за разделно събиране на отпадъците, но е необходимо да си закупи специализиран автомобил, съдове и съоръжение за раздробяване за нормалното функциониране на системата.

3.3. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване и прилагане на законодателството, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;

- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Смядово до 2020 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Смядово се осъществяват чрез:

- изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците и
- спазване на Наредбите, приети от Общински съвет Смядово, имащи отношение към темата с отпадъците.

В общината управлението на отпадъците се извършва от Кмет - ресорен Заместник кмет – Директор на общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство“ гр. Смядово - Кметове на населени места и Началник отдел „Регионално развитие, екология, хуманитарни дейности и местни данъци“.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет Смядово структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е Дирекция „Специализирана администрация“, в състава на която влиза направление „Регионално развитие, екология, хуманитарни дейности и местни данъци“. В това направление има назначен отговорен служител, който освен дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнение на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други, активно участва в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници. Служителят, назначен да отговаря за проблемите по управление на отпадъците притежава необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на длъжността. Според длъжностната му характеристика служителя трябва:

- Да контролира дейността на Общинското предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство“ гр. Смядово;
- Да упражнява пряк контрол върху физическите и юридическите лица по изпълнение на нормативните изисквания в областта на околната среда и Наредба №1;
- Да съставя актове за констатирани нарушения, да санкционира нарушителите и т.н.
- Да изготвя стратегии, планове, програми и проекти с екологична насоченост.

Прилагането на нормативната уредба, свързана с управлението на отпадъците се извършва от Началник отдел „Регионално развитие, екология, хуманитарни дейности и местни данъци“ и специалист „Еколог“, които имат необходимото образование и

квалификация. По населени места контролни правомощия имат и кметовете на населени места.

От 2013г. с решение на Общинска съвет – Смядово е създадено Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” гр. Смядово с предмет на дейност: събиране на битови отпадъци в община Смядово, транспортиране на битовите отпадъци до Регионално депо гр. Шумен, поддържане чистота на територията за обществено ползване в община Смядово, зимно поддържане, снегочистване и опесъчаване, поддържане сервитутите на общинската пътна мрежа, ремонт на тротоарните улични пътни настилки поддържане и изграждане на спортни терени и съоръжения, ремонт и поддържане на общински сгради, поддържане на паркове и обществени зелени площи, изграждане, ремонт и поддържане на детски площадки, озеленяване и дейности по предотвратяване и ликвидиране на аварии, пожари и др. бедствия на територията на общината. Предприятието е с персонал от 18 служители.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво. Контролната дейност, свързана с налагането на санкции се извършва от длъжностни лица в общинска администрация, от длъжностни лица в Общинското предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство“ гр. Смядово и инспекторите от РИОСВ.

Контролната дейност може да бъде подобрена чрез:

- Подобряване на координацията между контролните органи на различно подчинение;
- Създаване на адекватен контролен инспекторат в общината, увеличаване на броя на служителите в него;
- Осигуряване на автомобил за контролната дейност;
- Провеждане на обучения по Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общината;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;
- Максимално използване на възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на инспекторите за подобряване на уменията и подходите за налагане на глоби и санкции, както и за популяризиране на непрекъснато променящото се законодателство.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци.

Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.

В Община Смядово се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законите разпоредби за управление на отпадъците. Създадена е позиция по опазване на околната среда (еколог), която се изпълнява от правоспособен и опитен общински служител. Нивото на работа е много добро, предвид ограничените човешки ресурси и предоставения технически капацитет, но с разпределението на функциите в общинската администрация е натоварен само един специалист. Натовареността на служителя не му позволява да изпълнява контролна дейност, а тя се покрива само от служителя контрол по Наредба №1. Кметовете на населени места също не изпълняват ефективно възложените им контролни функции, а разчитат на тези упражнени от Наредба №1.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;
- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции са недостатъчни;
- Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;
- По отношение на количествената характеристика се установи недостатъчност на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист, който да изпълнява функции по управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване, но няма специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

- Община Смядово има натрупан опит и изграден капацитет в разработване на нормативни актове и програмни документи в областта на управление на отпадъците;
- Въпреки, че в общината функционира добре изградена система за събиране на отпадъците, ефективността на контролните функции за спазване на нормативните разпоредби е незадоволителна;
- Необходимо е създаване на общински инспекторат, който пряко и в пълен обхват да отговаря за дейностите, свързани с управление на отпадъците;
- Необходимо е допълнително повишаване на квалификацията, професионалното развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците на отговорните служители;
- Необходимо е осигуряване на специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност по управление на отпадъците;
- Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол, изготвяне на годишни планове и отчети за контролната дейност и други, които да се одобряват от Кмета на общината, като резултатите от контролната дейност по управление на отпадъците се публикуват на интернет-страницата за осведомяване на обществеността;
- Общината има осигурен „зелен телефон“ за подаване на сигнали от граждани.

3.4. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Старите замърсявания с отпадъци са ползвани площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда /почва, повърхностни и подземни води, флора и фауна/ до степен, водеща до риск за човешкото здраве.

На територията на община Смядово старите замърсявания са в резултат от локални /изоставени незаконни/неорганизираны сметища (струпуване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Образуват се периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната екокултура и липсата на отговорно отношение на недобросъвестни жители от общината.

Преустановена е експлоатацията на Общинското депо за ТБО в гр.Смядово, тъй като не отговаря на нормативните изисквания. До края на 2015 г. битовите отпадъци от територията на общината се депонират на Регионално депо - кв. Дивдядово, гр.Шумен. Депото отговаря изцяло на изискванията на Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.). Собственик на Регионалното депо е Община Шумен. От началото на 2016 г. събраните отпадъци се извозват до площадка в кв.Тракия - гр. Шумен, където се намира сепариращата инсталация за предварително третиране (сортиране) на битовите отпадъци.

Въпреки предприетите и изпълнени от Общината ключови мерки за рекултивация и ликвидиране на старите сметища по селата, открит остава проблема с финансирането на техническата и биологична рекултивация на общинското депо в град Смядово, което не е по възможностите на общинския бюджет. Съществуващите проблеми, свързани със системите за събиране и транспортиране на отпадъците, слабостите в контролната дейност и не на последно място ниското екологично възпитание на гражданите, спомагат за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на локални замърсявания и нерегламентирани сметища около дерете на реки, покрайнини на населени места, зони за крайградски отдих, селскостопански пътища и др. Най-често на неразрешени места се изхвърлят смесени битови отпадъци (покъщнина, отпадъци от различен характер, вкл. и опасни), като и отпадъци от строителни и ремонтни дейности, животински отпадъци, разкомплектовани моторни превозни средства и др.

В съответствие с Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците и НПУО 2007-2013 г., след въвеждане в експлоатация на Регионалното депо в гр. Шумен, Община Смядово е извършила почистване и закриване на всички съществуващи незаконни сметища за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. На местата на бившите нерегламентирани сметища, са поставени табели, предупреждаващи лицата изхвърлящи отпадъци за съответните санкции, съгласно ЗУО и местната наредба.

Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на Общинска администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци. Общината ежегодно почиства замърсени зони с нерегламентирано изхвърлени отпадъци.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ

- Съществува проблем с въвеждането на действен контрол за предотвратяване използването на закритите сметища, както и възникването на нови;
- В плана за действие към програмата на общината за управление на отпадъците, следва да се включат мерки за осигуряване на финансиране и осигуряване на оператор/общинска структура, който да осъществява следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивирани депа, съгласно нормативните изисквания;
- Община Смядово, като член на РСУО - Шумен, ползващ Регионално депо за неопасни отпадъци в кв. Дивядово, гр. Шумен, ежегодно в план-сметката на дейностите с отпадъци планира нужното съфинансиране на проекта за рекултивация на общото депо, след изчерпване на капацитета му.

3.5. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща”, който се въвежда с такса „битови отпадъци” за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „битови отпадъци” за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „битови отпадъци”.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща” изисква възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги като включва: събиране, транспорт и депониране на отпадъците. Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и следексплоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години, съгласно изискванията на новата НАРЕДБА № 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Обн., ДВ, бр. 83 от 24.09.2004 г.).

При вземането на решение за определяне размера на такса „битови отпадъци” ръководството на Общинска администрация Смядово и Общинския съвет Смядово се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга. Отчитайки конкретните условия на Община Смядово, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги. От справка е видно, че реално събраните приходи от такса „Битови отпадъци” достигат за покриване на разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране на отпадъците. Съгласно Закона за местните

данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „битови отпадъци” далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „битови отпадъци” и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми, програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци”, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

3.5.1. Приходи

Такса „ Битови отпадъци”

Редът за определяне и плащане на такса „битови отпадъци“ в Община Смядово е регламентиран с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в община Смядово, приета от Общински съвет. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери и кофи;
2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

От 1-ви януари 2013 год. услугите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци от територията на Община Смядово, почистването на нерегламентирани замърсявания с отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване се извършват от Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” гр. Смядово.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци” се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план – сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за

управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Смядово следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на регионално депо за ТБО в кв. Дивдядово, гр. Шумен, за което ежегодно се сключва договор с Община Шумен и Титан БКС гр. Шумен и при необходимост се актуализира единичната цена за обезвреждане на един тон отпадък, постъпил на Регионално депо за неопасни отпадъци в кв. Дивдядово, гр. Шумен.

В съответствие с разпоредбите на Закона за управление на отпадъците за всеки тон, депониран отпадък всяка община е задължена да заплаща отчисления по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците, като за 2015 г. размера на обезпечението по чл.60, ал.1 от ЗУО и чл. 2 от Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци е 1,52 лв./тон, а размера на отчисления по чл. 64, ал.1 от ЗУО и чл.20, ал.1, т.1, буква В от същата наредба е 28 лв./тон. За 2016 г. размера на обезпечението по чл.60, ал.1 от ЗУО и чл. 2 от Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци се запазва 1,52 лв./тон отпадъци, а размера на отчисления по чл. 64, ал.1 от ЗУО и чл.20, ал.1, т.1, буква В от същата наредба е 36 лв./тон отпадъци.

През 2015 г. в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците Община Смядово участва в обществена поръчка за избор на изпълнител на „Сепариране на БО, съобразно всички изисквания на ЗУО“ за общините Шумен, Смядово, Велики Преслав, Каспичан и Нови пазар“. В резултат на проведената процедура се сключи договор №ЗОП 33-06 от 19.02.2015г. с „ЕВРО ИМПЕКС“ ЕООД гр. София за предоставяне на услуги на общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово, по предварително третиране на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 от Наредба 2/2014 г. за класификация на отпадъците. Дейностите включват предварителна обработка (сортиране) на 35 000 тона/годишно отпадъци, чрез сепариране на отпадъците на инсталация - собственост на или наета от избрания Изпълнител, проектирана и изградена на собствена или наета или ползвана на друго правно основание площадка (недвижим имот) на територията на община Шумен, транспортиране и/или предаване на отсортираните при сепарирането отпадъци за последващо оползотворяване, както и транспортиране и предаване за обезвреждане на Възложителя на останалите след сепарирането негодни за оползотворяване отпадъци, битовите отпадъци, генерирани от територията на община Смядово ще бъдат предварително сепарирани преди депонирането. За ползване на услугата посочените по-горе общини ще заплащат цена за тон входящ /приет/ на инсталацията отпадък за предварителна обработка (сортиране) в размер определен съгласно сключения договор.

В Таблица № 19 са представени приходи/разходи за сметосъбиране, депониране и почистване на обществени места през последните пет години – периода от 2011– 2015 г.

Таблица № 19 Приходи и разходи за сметосъбиране, сметоизвозване и депонирне на отпадъци в община Смядово 2011 – 2015 г.

Година	ПРИХОДИ ТБО по години	РАЗХОДИ										Всичко разходи по години
		Отчисления ТБО	Заплати носигуровки	Материали	Вода горива и енергия	Р/ди за външни услуги	Текущ ремонт	Данъци, мита и такси	Командировки	Застраховки	Придобиване на Трансп. Средства и машини	
2011	154602.68	7066.38	21237.70	14614.70	4099.40	114591.39	-	282.20	6.00	527.56	-	162425.33
2012	177525.35	14808.86	25589.44	39730.43	17134.53	91357.23	3331.90	718.20	17.00	1145.10	115498.20	309330.89
2013	179222.70	24177.81	67550.20	21619.36	43519.55	47924.06	8306.00	3191.00	17.00	2755.44	0.00	219060.42
2014	241977.40	32860.10	90178.00	30889.00	39899.00	35002.00	26608.00	1274.00	95.00	855.00	1548.00	259208.10
2015	265863.94	40635.28	98914.00	22417.00	41987.00	35657.00	12212.00	1143.00	1888.00	2269.00	22712.00	279834.28
ОБЩО	1019192.07	119548.43	303469.34	129270.49	146639.48	324531.68	50457.90	6608.40	2023.00	7552.10	139758.20	1229859.02

Източник: Община Смядово

Таблица № 20 Разпределение на промилите за такса БО за отделните видове дейности и по населени места 2015 г.

№ по ред	Населено място	Такса „Битови отпадъци“ за физически лица и жилищни имоти на юридически лица в промили върху данъчната оценка на имота				Такса „Битови отпадъци“ за нежилищни имоти на юридическите лица в промили върху по- високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на имота				Разходи за 2015 г. в лева
		Сметосъб. и сметоизв.	Поддърж чистотата общ. места	Депозити и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО	Общо %	Сметосъб. и сметоизв.	Поддърж чистотата общ. места	Депозити и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО	Общо %	
1.	гр. Смядово	2.75	0.72	1,63	5.10	5,4	1,4	3,2	10	203078,73
2.	с. Александрово	3.46	0.89	2,05	6.40	5,4	1,4	3,2	10	4440,54
3.	с. Бял бряг	3.33	0.86	1,97	6.16	5,4	1,4	3,2	10	4663,39
4.	с. Веселиново	3.32	0.86	1,97	6.15	5,4	1,4	3,2	10	12 449,61
5.	с. Жельд	3.40	0.88	2,02	6.30	5,4	1,4	3,2	10	2674,52
6.	с. Кълново	2.84	0.73	1,68	5.25	5,4	1,4	3,2	10	5020,14
7.	с. Ново Янково	3.43	0.89	2,03	6.35	5,4	1,4	3,2	10	4125,76
8.	с. Риш	3.56	0.93	2,11	6.60	5,4	1,4	3,2	10	14554,79
9.	с. Черни връх	3.51	0.91	2,08	6.50	5,4	1,4	3,2	10	3265,89
10.	с. Янково	3.24	0.84	1,92	6.00	5,4	1,4	3,2	10	25560,91
	Всичко разходи:	-	-	-	-	-	-	-	-	279834.28

Източник: Община Смядово

Таксата за битови отпадъци за 2015 г. се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ (Таблица 20).

Общински съвет - Смядово определя размера на такса "Битови отпадъци" за 2015 год., е както следва:

1. За недвижими имоти на физически лица и на юридически лица.

За недвижимите жилищни имоти на физически лица и недвижимите имоти на юридическите лица, за които се осигуряват услуги по сметосъбиране, сметоизвозване, поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване, обезвреждане на битови отпадъци и закриване на депа за битови отпадъци за съответното населено място лица в промили върху данъчната оценка на имота, посочени в Таблица №20.

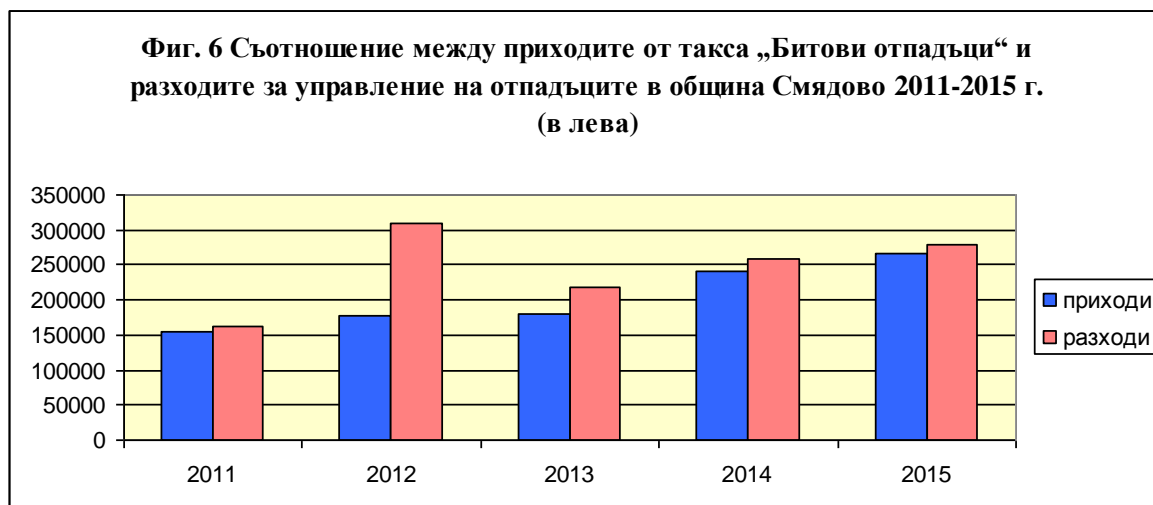
2. За недвижимите имоти на физическите и юридическите лица, представляващи празни дворни места такса „Битови отпадъци“ се формира от промила за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване и други нерегламентирани замърсявания с отпадъци за съответното населено място, в промили върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на имота, посочени в Таблица №20.

3. За юридическите лица подали до 30 ноември на предходната година, декларации по чл.16, ал.2, т.1 от Наредба на Общински съвет - Смядово за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите, такса "Битови отпадъци" за 2015г. за един брой обслужен контейнер тип „Бобър" е в размер на **37,32 лв./бр.** (съгласно приложение №1), като честотата на извозване на количествата битови отпадъци е минимум 40 пъти годишно за гр. Смядово и 20 пъти годишно за останалите населени места.

4. За училищата – държавна и/или общинска собственост размерът на таксата е 7,12 лв. на един ползвател-ученик. Броят на учениците за съответната календарна година се определя по данни от Сведение за организиране дейността на училището списък-образец №1 утвърден от МОМН, а информацията се предоставя на главен специалист „Данъчен инспектор – счетоводител“ под формата на справка – извлечение от този образец, изготвена от главен специалист „Образование, култура, младежки дейности и спорт“ до края на предходната година.

5. За търговски дружества, еднолични търговци и структури на държавната администрация, ползващи помещения в общински имоти под наем или безвъзмездно се начислява такса "Битови отпадъци" е в размер на 1лв./кв.м., но не по-малко от 30,00лв. Таксата се включва като клауза в договорите за предоставяне на помещенията за ползване и се заплаща ежегодно за всяка календарна година до 30 октомври на съответната година.

6. Освобождават се от такса за събиране и транспортиране на твърди битови отпадъци до Регионално депо в гр.Шумен, за обезвреждане на битовите отпадъци, генерирани от територията на Община Смядово в Регионално депо в гр. Шумен, за дейности по закриване, рекултивация и мониторинг на общинско депо в гр. Смядово, за проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация на други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците **имотите, които няма да се ползват през** съответната година и има подадена Молба-декларация, съгласно чл. 18, ал.6 от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на Общински съвет – гр. Смядово.

Анализът на данните в Таблица №19 и Фиг. 6 показват, че разходите за управление на отпадъци в община Смядово превишават приходите от такса „Битови отпадъци“, със 17% средногодишно. За периода 2011-2015 г., Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците със 42 000 лева средно на година.

Таблица № 21 Среден процент събираемост такса „Битови отпадъци” в Община Смядово

Година	Среден процент събираемост
2014	69%
2015	76%
2016	74%

Източник: Община Смядово

Наблюдава се тенденция за събираемост на приходите от такса «Битови отпадъци» в границата на 69-76%, което е сравнително добър показател, предвид ниските доходи на населението.

3.5.3. Други приходи

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол върху изпълнението им.

Външно финансиране- Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда 2007-2013”, ПУДООС, ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

Организирането на системи за разделно събиране на отпадъците, оползотворяване и обезвреждане, които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, води до повишаване на разходите за управление на отпадъците и едновременно до намаляване на количеството, което се депонира. За да бъде постигнато съответствие с тези изисквания се предвижда проучване и приемане на механизми за определяне на такса “битови отпадъци” в зависимост от количеството отпадъци въз основа на:

Оптимизиране на размера и разходването на такса “битови отпадъци” и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; проектиране, изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депата за отпадъци; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата и масово разпространени отпадъци;

Приемане на икономически стимули и данъчни облекчения за домакинствата и фирмите, прилагащи компостиране и разделно събиране на отпадъците.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- В общината има добре изградени схеми за управление на различните потоци отпадъци. Въпреки това, анализът на данните показва, че приходите от такса „Битови отпадъци” в Община Смядово са средногодишно с около 17% по-малко от разходите за управлението им. За периода 2011-2015 г. Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците общо с около 210 667 лева.
- За усъвършенстване на системата за разделно събиране и оползотворяване на растителни, хранителни и други биоотпадъци е необходимо задълбочено проучване и съставяне на пълен списък на обектите, които генерират най-големи количества биоотпадъци;
- Разработване и внедряване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;
- Разработване на алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база изхвърляно количество отпадъци;
- Публикуване на интернет страницата на общината на детайлните план-сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги.

3.6. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и еко-културата на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма. Действията на Общинската администрация в областта на опазването на околната среда и управлението на отпадъците достигат до гражданите на Община Смядово чрез Общинския информационен бюлетин, общинския радиовъзел, чрез сесиите на Общинския съвет и чрез публични събития.

Информирането на населението цели повишаване на културата на населението и по-конкретно намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Община Смядово поддържа редовна връзка със заинтересованите лица към дейностите за управление на отпадъците на нейна територия, като:

- Населението и производствените предприятия, генератори на отпадъци;
- Доставчиците на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, подготовка за рециклиране и обезвреждане на отпадъците;

Общината участва неизменно и активно с позиция в заседанията на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Шумен. Провежда се периодична комуникация за компетентните органи по дейността – МОСВ, РИОСВ и др.

Действията на Общинска администрация - Смядово в областта на управление на отпадъците достигат до гражданите на общината чрез публикации в медиите (местно радио, местни вестници), чрез сесиите на Общински съвет, чрез публични прояви и събития, публикации в сайта на общината, брошури, рекламни материали и др. Информиранието на населението цели повишаване на екологичната култура за намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред Общината, така и за търсене на решението им и привличане на обществеността в изпълнение на предприетите мерки.

Общината полага усилия за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. Информиранието на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

През последните години информационно - разяснителни и образователни дейности и кампании, общината е реализирала в партньорство с БУЛЕКОПАК - организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, с която има сключен договор.

Като най-широко рекламирана и с най-голям брой участници (деца и възрастни), през последните години е националната инициатива „Да изчистим България за един ден”. В дните на кампанията редица институции, организации, училища, детски градини, хора от града и селата се включват в почистване на районите, около които живеят или работят. Други се грижат за чистотата на градския парк.

Ежегодно, Общината се включва във финансираната от ПУДООС Национална кампания „За чиста околна среда”.

Проведените кампании дават своя резултат сред целевите групи, които се включват в тях, като включените в тях информационни и разяснителни дейности спомагат за възприемането на йерархията за управление на отпадъците:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

Необходимо е обаче, информационно - разяснителната политика на общината в областта на управление на отпадъците да обхваща всички основни потоци отпадъци и да се реализира системно, чрез подходящи методи и средства, съобразно целевите групи.

Начини за предоставяне на информация, относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

В изпълнение на своите задължения Общината осигурява на населението достатъчно информация за услугите за отпадъци, които предоставя и за съответните задължения на гражданите и фирмите. На интернет страницата на общината <http://smyadovo.bg/> в секция: „Полезна информация“, „Екология“ текущо се публикува информация, свързана с дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците. На сайта на Общината се публикуват:

- стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците;
- услугите по събиране и извозване на отпадъците, вкл. граници на обслужвани райони;
- график и места за разделно събиране на МРО;
- списък на местата, в които гражданите могат да предават излезли от употреба гуми;
- реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
- списък на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с които общината е сключила договори;
- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ за преценки необходимостта от извършване на ОВОС и други.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

- Община Смядово провежда ежегодни доброволчески акции за почистване на околната среда от отпадъци. Общината участва всяка година в кампанията „За чиста околна среда” за малки екологични проекти, финансирани от ПУДООС.
- За информиране на обществеността се провеждат регулярни информационни кампании, организирани и финансирани от организациите по оползотворяване, които работят на територията на общината.
- За подобряване на резултатите при управление на отпадъците са необходими мерки за повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи граждани и на бизнеса.
- Препоръчва се отделяне на бюджет за провеждане на общинската информационно-разяснителна политика за опазване на околната среда, в частност управлението на отпадъците. Възможните действия включват:
  - Системно информиране на обществеността чрез местните медии за всички предстоящи действия, програми и проекти, касаещи управлението на отпадъците.
  - Издаване и разпространение на информационни материали за популяризиране на предприетите действия.
  - Обучение на ученици, служители и членове на НПО.
  - Организиране на посещения на обекти, съоръжения и инсталации, свързани с третирането на отпадъците от ученици и членове на младежки клубове.
  - Подготовка и разпространение на материали, насърчаващи минимизирането, рециклирането и оползотворяването на отпадъците и повторната употреба на опаковките.
  - Организиране на акции за пролетно и есенно почистване и озеленяване на районите в и около училищата и детските градини.
  - Провеждане на обществено обсъждане на програмата за управление на отпадъците.
  - Създаване на обстановка на партньорство между бизнеса, обществеността и общинската администрация за по-ефективно решаване на проблемите.
  - Подобряване на работата между общинската администрация и неправителствените организации в областта на управление на отпадъците.

3.7. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

За всички извършвани дейности по отпадъците в община Смядово се води редовна регистрация и контрол. Общинската администрация получава достоверна информация относно постъпващите за депониране на регионалното депо битови отпадъци чрез претеглянето им с електронна везна, както и подробна информация от оператора на сепариращата инсталация за количествата на приетите и сепарирани отпадъци по кодове. Наблюдава се компетентност и оперативност при осигуряване на информацията за дейността.

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени в нея, както и в наредбите по чл. 43, ал.3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Общините също така имат задължения за събиране на информация от организациите, извършващи дейности с отпадъци.

По отношение на създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци, информационното обезпечаване покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците, които могат да се групират по следния начин:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и управление на договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Контрол по изпълнение на дейности;
- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;
- Рекултивация на депа.

В Общинска администрация - Смядово информационното обезпечаване на управлението на отпадъците се извършва чрез изготвяне и представяне на годишни доклади по Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците, както и изготвяне на задължителните отчети по Закона за статистиката.

Основна функция в общината за:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнението на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролната и санкционната дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите.

В общината няма единна информационна система за управление на отпадъците, но ежегодно се събира и анализира информацията по управлението на отпадъците, с която се обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация се осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

Звената, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците поддържат самостоятелно различни информационни бази данни, съобразно необходимата им за изпълнение и управление на конкретните функции, които са му възложени. Наличната информация в различните звена позволява да се прави сравнителен анализ на данните в различни разбивки. Обменът на информацията се осъществява на базата на документооборота, на хартиен носител или по електронен път. В общината няма разработена система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите - например с ежегодни проучвания на мненията.

В общината има създадена добра организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи, като например:

- Програмни и планови документи - Програма за опазване на околната среда, Програма за управление на отпадъците, оперативни планове, план-сметки и др.;
- Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- Заповеди на кмета на общината;
- Решения на общинския съвет;
- Отчети, съгласно разпоредбите на ЗУО и ЗООС, годишен отчет на общината за управление на отпадъците във връзка с докладване на целите, съгласно Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. Протоколи - констативни протоколи за контрол на дейностите по управление на отпадъците, протоколи от проверки, за почистване на речни корита, др.;
- Регистри - на обекти, договори, фирми оператори, лица с разрешителни и т.н.;
- Регистри за изпълнение на контролната дейност и др.;
- Заявки- за възлагане и извършване на дейности;
- Кантарни бележки за количествата, постъпили отпадъци по съоръжения за третиране;
- Справки - за постъпили, преработени и предадени количества отпадъци, за изплатени средства.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- Наредбата по чл. 48, ал 1 от ЗУО относно реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри определя Общините като задължени лица, които следва да предоставят информация, свързана с управление на отпадъците. Общината изготвя годишен отчет по изпълнението на Общинската програма по управление на дейностите по отпадъците през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в РИОСВ Шумен;
- На национално ниво много на брой институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като няма изградена интегрирана информационна система;
- Информацията, събрана от една институция, не винаги е достъпна за ползване от звена от друга институция, което възпрепятства ефективното управление на отпадъците и осъществяването на контрол на протичащите процеси;
- Част от събираната информация, която е публична по своя характер, не е налична онлайн или в друг подходящ за аналитични цели вид;
- Необходимо е да се увеличи обемът на информацията, която се събира, например в общината да бъде събирана информация за обектите, които генерират големи количества хранителни биоотпадъци, както и за зелените площи в населените места и кварталите, от които се генерират зелени отпадъци и т.н.;
- Получаваната информация в различните звена на отговорните институциите не е достъпна за лицата, които впоследствие ще я използват за изпълняване на възложените им функции.

IV. ПРОГНОЗИ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2002-2012 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 601 до 446 кг/жител/година. По отношение на нормата на натрупване на битови отпадъци на жител спрямо средните стойности за ЕС-27, България е с по-благоприятни стойности през последната отчетна 2012 г. и тенденциите в динамиката на показателя за периода. За същия десетгодишен период образуваните битови отпадъци на жител средно за ЕС-27 са съответно за 2002 г. – 527 кг./жител, а за 2012 г. - 492кг/ж. Данните на Евростат през 2011 г. показват съществени различия в страните-членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 298 кг/жител/година в Естония и 315-320 кг/жител/година в Полша и Чехия до 719 кг/жител/година в Дания.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образуваните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването обаче на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014-2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

Броят на населението на община Смядово е относително постоянен през последните пет години. Естественят и механичният прираст са отрицателни. Бъдещите тенденции за броя на населението в общината ще зависят силно от механичното движение на населението и задълбочаващата се демографска криза.

Община Смядово има изготвен морфологичен анализ на битовите си отпадъци, който е извършен през 2016 г.

Таблица № 22: Норма на натрупване на отпадъците

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

В методиката за определяне на морфологичния състав на БО за норма на натрупване се извеждат 5 групи населени места като за община Смядово референтните стойности са 295,5 кг/чов./година, а **реалната норма на натрупване на отпадъци в общината за 2015 г. е 223,99 кг/чов./година**. На базата на проведените анализи и с помощта на наличните методики на МОСВ и примерни норми за натрупване на битови отпадъци е направена прогноза за количеството на отпадъците до 2020 г.

Таблица № 23: Прогноза за количеството на отпадъците в община Смядово 2015-2020 г.

Прогноза за количеството на отпадъците		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Общо количество отпадъци							
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване на отпадъците		1.00	1.01	1.01	1.01	1.01	1.01
Прогнозна норма на натрупване на отпадъци	кг/чов/год	247,22	249,69	252,19	254,71	257,26	259,83
Прогнозен брой на населението	брой	6226,00	6244,00	6138,00	6083,00	5993,00	5924,00
Прогнозно количество на отпадъците - общо	тонове/год	1539,22	1559,08	1547,94	1549,41	1541,75	1539,24
в т.ч.:							
Хранителни	тонове/год	162,23	164,33	163,15	163,31	162,50	162,24
Хартия	тонове/год	218,57	221,39	219,81	220,02	218,93	218,57
Пластмаса	тонове/год	177,63	179,92	178,63	178,80	177,92	177,63
Текстил	тонове/год	86,50	87,62	86,99	87,08	86,65	86,51
Гума	тонове/год	19,39	19,64	19,50	19,52	19,43	19,39
Кожа	тонове/год	16,93	17,15	17,03	17,04	16,96	16,93
Градински	тонове/год	421,59	427,03	423,98	424,38	422,28	421,60
Дървесни	тонове/год	98,20	99,47	98,76	98,85	98,36	98,20
Стъкло	тонове/год	71,11	72,03	71,51	71,58	71,23	71,11
Метали	тонове/год	78,65	79,67	79,10	79,17	78,78	78,66
Инертни	тонове/год	181,32	183,66	182,35	182,52	181,62	181,32
Опасни	тонове/год	7,08	7,17	7,12	7,13	7,09	7,08
Количества разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране (ползна фракция)							
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Хартия		1,00	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Пластмаса		1,00	1,00	1,10	1,10	1,20	1,20
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Метал		1,00	1,00	1,10	1,10	1,10	1,10
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Други		1,00	1,10	1,20	1,30	1,30	1,30
Норма на натрупване - Хартия	кг/1 жит./год	5,99	6,57	7,36	8,17	9,12	10,15
Норма на натрупване - Пластмаса	кг/1 жит./год	0,60	0,60	0,67	0,74	0,91	1,10
Норма на натрупване - Метал	кг/1 жит./год	11,10	11,07	12,39	13,75	15,35	17,09
Норма на натрупване - Други	кг/1 жит./год	23,94	26,26	32,05	42,05	55,48	72,97
Хартия	тонове/год	37,32	41,05	45,16	49,67	54,64	60,10
Пластмаса	тонове/год	3,74	3,74	4,11	4,53	5,43	6,52
Метал	тонове/год	69,13	69,13	76,04	83,65	92,01	101,21
Други	тонове/год	149,05	163,96	196,75	255,77	332,50	432,25

V. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности.

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Силни страни	Слаби страни
1 Система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване обхваща всички населени места на община Смядово.	1 Липса на ефективна система за разделно събиране и оползотворяване на строителните, биоразградимите отпадъци.
2 Частично въведена система за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците в град Смядово.	2 Незавършена рекултивация на затвореното общинско депо за ТБО.
3 Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво.	3 Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания.
4 Разработен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци генерирани на територията на община Смядово.	4 Недостатъчна ангажираност на жителите за спазване на изискванията за регламентирано изхвърляне на отпадъци.
5 Самостоятелно организирани услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците с общинско предприятие и завишен контрол.	5 Сравнително високи разходи за транспортиране, сепариране и депониране на отпадъците.
6 Разработени програми и планове, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми по управление на отпадъците.	6 Приходите от такса битови отпадъци, непокриват действително извършения разход.
	7 Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за отпадъци.
	8 Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от услугите по управление на отпадъците.

Възможности	Заплахи
<ol style="list-style-type: none"> 1 Внедряване на нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на различни видове отпадъци. 2 Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците. 3 Въвеждане на механизми за облекчения от такса битови отпадъци за граждани, които разделно събират отпадъците. 4 Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. 5 Пълноценно използване на различни финансови инструменти, фондове и програми в областта на управлението на отпадъците. 6 Механизми за включване на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – публични обсъждания, информация чрез медии и интернет. 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Повишаване на такса битови отпадъци за населението, съобразно промени в законодателството на ЕС. 2 Намаляваща държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на управление на отпадъците. 3 Налагане на санкции на местната власт при неспазване изискванията на нормативната уредба в сферата на управление на отпадъците. 4 Невъзможност на нискодоходните групи от населението да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управлението на отпадъците. 5 Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците.

VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната цел на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Смядово е:

Изграждане на ефективна и устойчива система за управление на отпадъците в община Смядово, предлагаща икономически достъпни и качествени услуги за населението, в съответствие с екологичното законодателство, Националната политика по управление на отпадъците и стратегията за развитие на общината.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО), съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви „отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.**
- Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.**
- Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда.**
- Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.**

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните оперативни/специфични цели за управлението на отпадъците в община Смядово за периода 2016-2020 г. :

ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

ОЦ 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

ОЦ 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците;

ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., общинската програма за управление на отпадъците на Община Смядово, включва следните стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели:

Таблица № 21: Стратегически, оперативни цели и подпрограми в Програмата за управление на отпадъците на община Смядово 2016 - 2020 г.

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	ОЦ1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	ОЦ2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
	отпадъците	стъкло <ul style="list-style-type: none"> • <u>Подпрограма</u> за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците • <u>Подпрограма</u> за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	ОЦ3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци; ОЦ4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Подпрограма</u> за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци • <u>Подпрограма</u> за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците	ОЦ5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Подпрограма</u> за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най-важните изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на отпадъците, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие

са представени в тази глава. За изготвяне на *Инвестиционната програма* се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на незаконни сметища се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци“. Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-частно партньорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци, както и за изграждане на инсталации за сепариране. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частния сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен капацитет.

Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага Община Смядово са ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки.

7.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕЕС и ЗУО) поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Според РДО (чл. 3, т.1), както и според българския ЗУО (§1, т. 17 от ДР), „*Отпадък*“ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет в йерархията на управление на

отпадъците. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват, чрез мерки за ПО.

„Предотвратяване на образуването на отпадъци” означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Необходимо е също да има доброволни и самоограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПО са:

Държава. Тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.

Общини. Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации. За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви

отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства. Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е задача на генераторите на отпадъци. Генераторите на отпадъци, решават чрез своите дейности дали ще произвеждат отпадъци или не. Предотвратяването на образуването на отпадъци се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;
- Насърчаване на повторната употреба;
- Рециклиране при източника.

Стриктното предотвратяване включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и разпространението. Примерите за точно прилагане на *предотвратяването* включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като се налага тяхното избягване и/или заместване с материали, които не са опасни за човека или за околната среда (например, чрез забрани на използването/ влагането на полихлорираните бифенили или озоноразрушаващите вещества, или премахване на тежките метали от батериите на мобилните телефони).

- Количество, като избягване употребата на материали или на етапи в производството/потреблението (например, чрез купуване на плодове и зеленчуци от открити пазари или от секцията за плодове и зеленчуци в супермаркета, вместо купуването на пакетирани плодове или чрез премахване на междинното опаковане на козметични продукти и паста за зъби).

Намаляването при източника включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия. Примерите за намаляване при източника включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като намаляване употребата на вредни вещества в продуктите, в системите за производство и продажба, както и в системите за консумация и депониране и намаляване употребата на вещества, които пречат на повторната употреба или рециклирането (например, пластмасови етикети върху хартия, използване на хлорирани разтвори като почистващи средства).

- Количество, като използване на по-малки количества ресурси за осигуряване на същия продукт или услуга (например намаляване дебелината на покритието, въвеждане на системи за повторна употреба или пълнене, миниатюризация, ресурсно ориентирани покупки и потребление) и използване на по-ресурсно независими строителни подходи и материали.

Повторната употреба на продуктите включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното му предназначение или като алтернатива, с или без

допълнителна обработка. Примерите за повторна употреба на продуктите включват такива, които се отнасят до:

- Повторна употреба след допълнителна обработка, като измиване и повторно пълнене на стъклени или пластмасови бутилки, и обработка и използване на празни варели от лепила за варели за петрол.
- Повторна употреба без допълнителна обработка, като използване на торбички за пазар повече от един път.

Рециклирането при източника включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:

- Използване след биологично третиране, като домашно компостиране.
- Използване след пречистване, като повторна употреба на вода след пречистване, на разтвори след дестилация и т.н.

Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт
- удължаване полезния живот на продуктите – произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтване и поправка на продуктите
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Мерките за постигане на националната цел за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които могат да се предприемат на местно ниво са:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци;
- Популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;
- Контрол върху спазването на изискванията, въведени в наредбите за масово разпространени отпадъци по отношение на заплащането на продуктови такси и относно повторното използване на съответния вид масово разпространен отпадък;
- Контрол върху спазването на забраните за изхвърляне в общия отпадъчен поток на опасни домакински отпадъци.

Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението.

Мероприятията следва да бъдат насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземат на решението за покупка да се влияе не само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите от които е направен – възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки.

Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са еко-маркировките на продуктите.

Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране, производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в Община Смядово са посочените по-долу мерки от Приложение № 4. За всяка мярка са представени нейната същност, досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

Мярка: Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва *Програма за управление на отпадъците* и *Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци*, която е част от нея. Кметовете на няколко общини, ако те са включени в регионално сдружение, могат да разработят и Програма за съответния регион.
- Прилагане на икономически мерки

С въвеждането на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр.) за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали.

Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, не са предвиждани конкретни взаимообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата подпрограма е първата такава програма и в нея за първи път се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в общината. Сама по себе си изготвената програма е мярка за планиране на ефективното използване на ресурсите. Въвеждането на „електронна община”, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има съществен принос към политиката за ПО и ефективно използване на ресурсите. Реализирането на мерки в това направление ще доведе до намаляване на употребата на офис хартия и консумативи, което е равнозначно на предотвратени тонове отпадъци в общината. Подобряването на обслужването на граждани в периода на програмата ще се фокусира и върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите. Въвеждането на услугите може да стане чрез ОП „Добро управление” 2014-2020 г., а информационната кампания за популяризиране ще се извършва в рамките на информационните кампании на общината за предотвратяване на отпадъците, като част от цялостната информационна дейност на общината по управление на отпадъците.

Наред с това, общината може да насърчава екологосъобразно поведение на гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули. Например въвеждане на по-ниски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на дрехи, обувки, мебели, велосипеди, електрическо и електронно оборудване).

Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширяват и модернизират своята дейност и използване на тези услуги от по-широк кръг потребители.

Тъй като трудно може да се измери точният ефект на количественото и качествено предотвратяване на отпадъци, постигнато в резултат на прилагането на тази мярка, **подходящ индикатор за нейния успех може да бъдат стойностни показатели като например: брой разработени програми за ПО, брой изпълнени мерки от общинската програма за ПО, брой и/или стойност на въведените допълнителни екоплащания или икономически стимули.**

Мярка: Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

Тази мярка може условно да бъде разделена на информационни кампании и на мероприятия за обучение. Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъци, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение, относно предотвратяване на отпадъци при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед ПО и намаляване на тяхното количество.

Съществуват много добри примери за проведени информационни кампании относно ПО от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали в това число и на безплатни вестници, в редица европейски страни съществува практика за поставяне на стикери „против нежелана поща“ на разположение на всеки, който желае да участва. От друга страна растящото място на информационните и комуникационни технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи „всички хартии“ да бъдат избегнати, като се дава приоритет на електронния носител, независимо дали става въпрос за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. В България също има добри примери за проведени информационни кампании за ПО, например кампанията „Зелена идея“, провеждана в различни радиа и финансирана по ОПОС 2007-2013г. Организирането на обучение на преподаватели може да бъде засилено, като съвместно с Министерството на образованието и науката се намери и подходящ начин (например в часовете на класния ръководител) за включване на преподаването на придобитите знания в учебната програма.

Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнание. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебни заведения, които много бързо се приобщават към „зелените“ идеи. Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляването на образуването на отпадъци от опаковки от хартия, картон, стъкло и пластмаса и биоразградими отпадъци.

Въпреки, че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което се стреми да избягва образуването на отпадъци.

Индикатори: Брой проведени информационни кампании и обучения.

Мярка: Зелени обществени поръчки

Както европейското, така и българското законодателство и свързаните с него документи позволяват залагането на екологични критерии при обществените поръчки. Пример за това са директивите за възлагане на обществени поръчки (2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО), хармонизираният с тях български ЗОП, Националният план за действие за насърчаване на зелените обществени

поръчки 2012-2014г. и Наръчникът за екологичен характер на обществените поръчки на българската АОП и не на последно място Наръчникът за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004г. България е сред европейските страни с най-малък дял на зелените обществени поръчки. За това положение съществуват редица причини от икономически и най-вече конюнктурен характер, поради които при възлагане на обществени поръчки най-често се прилага критерият „най-ниска цена” или „икономически най-изгодна оферта”. Това означава, че в повечето случаи екологичните критерии не се вземат предвид.

В Германия чрез закон е предвидено, че при възлагане на обществени поръчки трябва да се предвиди използване на такива продукти, които се характеризират с по-дълъг жизнен цикъл и са удобни за поправки и за повторна употреба. Чрез „повишаване на капацитета на общината за възлагане на зелени обществени поръчки” или „разширяване на обхвата на зелени обществени поръчки”, или чрез прилагане на екологични критерии при избор на изпълнители общините могат да въздействат косвено върху образуването на отпадъци.

Индикатори: Брой и/или стойност на „зелени” обществени поръчки, брой обучени служители.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване
Оперативна/и цел/и:	Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
Текущи индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година - 1539,22 тона за година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Смядово през 2015 г. - 247кг/ж/год.
Целеви индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година - 1539,24; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Смядово през 2020 г. – 259,83 кг/ж/год.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Разработване на Програма за управление на отпадъците с включени цели и мерки за предотвратяване на отпадъци /ПО/	8 700	Отчисления по чл.64 от ЗУО	2016-2017	Одобрена от Общински съвет Програма за управление на отпадъците на община	Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Разработена и приета 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община	Обществеността и всички заинтересовани страни, които участват в консултациите при разработването на програмата
	1.2. Извършване на мониторинг за изпълнение на мерките за ПОО заложи в програмата	-	-	2017-2020	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2020 г.	Еколог	-
	1.3. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци“ за домакинствата, които прилагат домашно компостиране и	-	-	-	2017-2020	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци“ към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци“ за домашно компостиране и разделно	Общински съвет

	прилагат разделно събиране и предаване						събиране на отпадъци		
	1.4. Съставяне на регистър на производствените фирми в общината и създаване на база данни за отделяните производствени отпадъци от тях	-	-	2017-2020	Осигуряване на актуална база данни	Брой обхванати производствени фирми	Създаден 1 брой регистър на генераторите на производствени отпадъци в общината и техните генератори	Община	Фирми и предприятия
2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	2.1. Изготвяне на годишен план за действие, относно кампании за предотвратяване на отпадъците	-	-	2017-2020	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Изготвени годишни планове	До 2020 г. изготвени 3 годишни планове за действие	Еколог	
	2.2. Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	3 000	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО, Оперативни програми	2017-2020	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	До 2020 г. проведени минимум 3 информационни кампании	Еколог	
3. Зелени обществени поръчки	3.1. Обучение, относно „зелени обществени поръчки” на служител/и от общинската администрация	2 000	Общински бюджет	2017-2020	Служител/и на Общината са преминали обучения за “зелени” обществени поръчки	Брой обучени служители	Брой „зелени” обществени поръчки към края на 2020 г.	Кмет	
	3.2. Разработване на детайлни методически указания и примерни тръжни документи за „зелени” поръчки	2 000	Общински бюджет	2017-2020	Служител/и на Общината са преминали обучения за “зелени” обществени поръчки	Разработени 1 брой методически указания и примерни тръжни документи	Брой „зелени” обществени поръчки към края на 2020 г.	Еколог/ Юрист	

7.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „**отговорност на производителите**”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, определени в § 16 от ПЗР на ЗУО, се прилагат, както следва:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Изпълнението на целите за рециклиране ще бъде осъществено чрез:

- Количества, събрани от системите за разделно събиране с контейнери, поставени от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки и общините;
- Количества разделно събрани отпадъци от пунктове за вторични суровини и търговски обекти;
- Отпадъци, отделени в регионалните инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци.

Отпадъци, събрани чрез системите за разделно събиране с контейнери

За прогнозиране на количествата на рециклируеми отпадъци от системите за разделно събиране с цветни контейнери са използвани данни от отчетите на организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки за август 2013 г., като постигнатите резултати са преизчислени на годишна основа. Оценката за средното количество рециклируеми материали, събрани от системите за разделно събиране с контейнери за един жител средно за страната, е представено в следната таблица.

Материал	Количество (кг/жител/г.)
Хартия	0,8
Картон	1,2
Пластмаси	1
Стъкло	1,9
Метали	0,005

Целта е количествата разделно събрани отпадъци да нарастват през годините, като ще достигнат около 14 кг/жител през 2020 г.

Съобразно нормативната уредба всяка община може да достигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона. Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя” се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Община Смядово ще предприеме допълнителни действия в следните направления:

- Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадък;
- Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- Мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма имат и мерките от други подпрограми, свързани например с:

- Осъществяване на информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъци;
- След въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето и да е пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- Внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събраните и предадени за рециклиране, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- Обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;
- Общи събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО и решения по други въпроси.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ - МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪТЪКЛО

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	2016 г. - минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране; 2018 г. - минимум 40% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.
Целеви индикатори	2020 г. - минимум 50% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	1.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадък	-	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2017-2020	Оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой съдове за разделно събиране на отпадъци	Брой населени места и жители, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Община Смядово
	1.2. Прилагане на финансови стимули към граждани прилагащи разделно събиране на отпадъци и предаващи за рециклиране битови отпадъци.	-	-	-	2017-2020	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промена в размера на такса „Битови отпадъци“ към Наредба за реда за	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци“ за разделно	Общински съвет

						определяне и събиране на местните такси	събиране на отпадъци		
1.3. Въвеждане на разделно събиране на хартиени, картонени, найлонови и пластмасови отпадъци в административни, държавни и обществени сгради.	-	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООП)	2017-2020	Разширена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	-	Брой административни, държавни и обществени сгради, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Администрации	
1.4. Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и извървяне на отпадъците в организираната от общината система за разделно събиране на отпадъците	-	-	ежегодно	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой извършени тематични проверки	Брой извършени тематични проверки	Еколог		
1.5.Ежегодно събиране и обработка на информация от ООП / фирми и др. юридически лица за количествата и видовете разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци	-	-	ежегодно	Общината да разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на нейната територията	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Еколог		
1.6. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и	25 000	Общински бюджет	2017-2020	Общината разполага с допълнителни възможности за разделно събиране и	Брой сключени договор с организации по оползотворя	Количества събрани разделно масово разпространени опасни отпадъци	Еколог		

	отработени масла електрически и електронни уреди и др./				отчитане на рециклируеми отпадъци	ване			
	1.7. Изграждане на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове към РСУО Шумен	8 000 000	ОП „Околна среда 2014-2020 г.“ Отчисления по чл.64 от ЗУО	2020	Изградена инсталация за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворява не на битовите отпадъци	Етапи на възлагане и изпълнение на поръчките	Достигнати цели за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Община Шумен	Общините партньори в РСУО: Община Смядово; Община Велики Преслав; Община Хитрино; Община Нови пазар; Община Каолиново; Община Венец; Община Каспичан

7.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците

Съгласно §1, т.3 от ДР на ЗУО „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително - вкусовата промишленост.

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Разпоредбите на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Разпоредбите на чл.31, ал.1, т. 2 ЗУО изискват:

- до 31 декември 2013г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;

- до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъците (обн. ДВ 107, 13.12.2013 г.) задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Домашно компостиране

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третират органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи. Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали като листа, клонки, окосена трева и растителни хранителни отпадъци. Компостът е продукт за подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и отглежданите

на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички „зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост.

Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове (в някои населени места има изискване за затворени съдове). Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, тел, снегозадържащи съоръжения или дори стари кофи за боклук (с дупки, пробити в страни и отдолу). Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем.

В изготвените сценарии е включено населението, което прилага домашно компостиране. Броят на необходимите компостери е определен при допускане, че един компостер обслужва едно домакинство в съответния регион. Средното количество компостирани биоотпадъци от един компостер е от 150 кг/г.

Разделно събиране на битови био-отпадъци

При изготвяне на предвижданията за разделно събиране на битови био-отпадъци са възприети допусканията, определени в *Модел и поэтапен план за действие за управление на биоотпадъците в България*, разработен в рамките на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста”. Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци” и „растителни отпадъци”.

Прието е, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г. и участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на съответните инсталации. От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

В подпрограмата за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки в програмата са свързани с ОПОС 2014-2020г., както и от други източници на финансиране. Новите инвестиции са свързани главно с:

Изграждане на инсталация за компостиране и анаеробно **разграждане към РСУО;**

- Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране;
- Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Наборът от „меки“ мерки за постигане на набеязаните цели включва внедряване на информационна система за отчитане на домашното компостиране, като модул от бъдещата интегрирана информационна система.

В настоящата подпрограма не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набеязаните цели на програмата, но са описани в други подпрограми, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и

подцели на плана. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програмата са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редуция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране/;
- включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;
- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;
- определяне на ТБО, възможно най-пряко, свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците на общинско ниво;
- мерките за разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;
- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поэтапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Осъществяването на програмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	Ежегодно до 2020 г. количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.; 2017 г. - мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2015 г. са разделно събрани и оползотворени
Целеви индикатори	2020 г. - количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.; 2020 г. - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2015 г. са разделно събрани и оползотворени

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Достигане на целите и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците	1.1. Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци - закупуване на камион, съдове и дробилка.	300 000	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС	2020	Въведена система за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци във връзка с дейности по компостиране	-	Количества в тон/година събрани разделно зелени и биоразградими отпадъци	Община Смядово	РСУО

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2. Подготовка и реализация на проект на РСУО Шумен за изграждане на инсталация за компостиране на зелените отпадъци	3 500 000	ОПОС 2014-2020 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2020	Изградена инсталация за компостиране на зелените отпадъци, с която се намаляват депонираните биоразградими отпадъци	-	Въведена в експлоатация 1 брой компостираща инсталация	Община Шумен	Общините партньори в РСУО: Община Смядово; Община Велики Преслав; Община Хитрино; Община Нови пазар; Община Каолиново; Община Венец; Община Каспичан
	1.3. Включване в общинската наредба за управление на отпадъците на изисквания за разделно събиране на зелените отпадъци, след осигуряване на системата за разделното им събиране.	-	-	2020	Нормативно са определени изискванията за разделно събиране на зелените отпадъци	Подготвени изменения в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Смядово	Приети изменения в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Смядово	Общински съвет	Община

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.4. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване на броя на обхванатите домакинства във фамилно компостиране	100 000 / След изготвяне на инвестиционен проект бюджетът ще бъде уточнен/	ОПОС 2014-2020 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2017-2020	Закупени компостери	-	Брой закупени компостери за фамилно компостиране; Брой домакинства, обхванати в системата за фамилно компостиране.	Община	Общини от РСУО УО на „ОПОС 2014-2020 г.“

7.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление. Според РДО до 2020г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване, следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Според Рамковата Директива за отпадъци до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, който определя поетапно целите, за да се достигне крайната през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, в сила от ноември 2012 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020г.;

- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Община Смядово, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:

- Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;

- Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че община Смядово, както преобладаващата част от общините, а и фирмите в страната, депонират строителните си отпадъци нерегламентирано. На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е

необходимо общината да направи проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни и информирание на гражданите и организациите, чрез публикации на интернет страницата си.

В Наредбата за управление на отпадъците на територията на общината, подробно са разписани изискванията на ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадки за временно съхранение или директно до съоръжения. Размерът на заплащането ще зависи от транспортните разстояния и ще бъде по-висок за малките населени места. Следователно необходимо е да бъдат предприети мерки за предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища. Препоръчва се тези мерки да са насочени към предотвратяване на тези практики във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради.

В подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са предвидени мерки, които условно могат да бъдат разграничени като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г. Те могат да бъдат изградени чрез публично - частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

В подпрограмата не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, тъй като са описани в други подпрограми. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- Програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за селективно разрушаване на сгради и за разделяне на строителните отпадъци в процеса на строителството;
- Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;
- Разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за отчитане на отпадъците, включително изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци с подсистема за строителните отпадъци.

България има много малко практически опит в разглежданата област, поради което са необходими постоянни и координирани усилия на централните, регионалните и местни власти както и на бизнеса от строителния бранш и на неговите браншови организации. При планиране на осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци е взето под внимание, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител община Смядово, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Смядово инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци
Целеви индикатори	Количества рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител община Смядово за 2017- 2020 г. Брой одобрени инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителните дейности	1.1. Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	-	-	2017-2020	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Количества рециклирани строителни материали	Община	Възложители на инвестиционни проекти
	1.2. Стимулиране изграждането на мощности за рециклиране на строителните отпадъци	-	ПЧП, частни инвестиции	постоянен	Изградена инсталация за оползотворяване или система за раздробяване на строителни отпадъци	-	Брой инсталации	Частен бизнес	Община

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	1.3. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	20 000	Общински бюджет	2017 - 2020	Гражданите не изхвърлят строителните отпадъци в контейнерите за битови отпадъци. Отпадъците се събират на временни площадки, с цел рециклиране и/или повторна употреба.	-	Осигурена 1 брой временна площадка за строителни отпадъци от малки ремонти	Община	Граждани
	1.4. Проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни терени.	-	Общински бюджет	2017-2020	Осигурена възможност за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни терени.	Направено проучване	Количества рециклирани и/или оползотворени строителни материали	Еколог	

7.5. Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Смядово, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното
- разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече на опасните отпадъци от бита;
- следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивирани участъци от сторото депо за ТБО.

Следексплоатационните грижи включват дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Като част от РСУО – Шумен, остатъчните битови отпадъци от Община Смядово се депонират на регионално депо, което отговаря на европейските и националните изисквания за екологосъобразно обезвреждане на отпадъци. Депото е съставено от 3 клетки. Към 2015 г. са заети около 40% от общия капацитет на депото, което показва необходимостта от редуциране на количествата депонирани отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 3	Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда
Оперативна цел:	Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци
Текущи индикатори	Количества битови отпадъци, генерирани на територията на Община Смядово депонирани в депа, отговарящи на нормативните изисквания Брой нерегламентирани сметища, възникващи на територията на общината, почиствани ежегодно
Целеви индикатори	100% от битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Смядово предназначени за депониране се обезвреждат в депа, отговарящи на нормативните изисквания

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
1. Остатъчните количества битови отпадъци се обезвреждат, съгласно нормативните изисквания през целия период на програмата	1.1. Извършване на техническа и биологична рекултивация на общинското депо в гр. Смядово	1 710 000	ПУДООС	2017-2020	Рекултивирано общинско депо	1 бр. общинско депо неотговарящо на екологичните нормативни изисквания	1 бр. рекултивирано общинско депо с преустановена експлоатация	Община Смядово	ПУДООС
	1.1. Осъществяване на мониторинг след изпълнение на проекта за рекултивация на общинското депо	10 000	Общински бюджет	постоянен	Изпълнен план за мониторинг	-	Годишни отчети по изпълнение на Плана за мониторинг	Община Смядово	Акредитиран и лаборатории

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2. Периодично почистване на локални замърсявания с отпадъци на нерегламентирани места	20 000	Общински бюджет	постоянен	Чиста околна среда	Брой почистени локални замърсявания	В края на периода на Програмата няма локални замърсявания	Община, Кметства	НПО училища институции
	1.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, закупуване на нови транспортни средства за извозване на отпадъци	200 000	ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2017 - 2020	Ефективна и обезпечена с необходимия брой съдове и транспортна техника система за събиране и извозване на смесените битови отпадъци	Брой съдове за смет; Брой транспортни средства за извозване на отпадъци	Брой подновени контейнери и кофи за смет; Брой закупени нови транспортни средства за извозване на отпадъци	Еколог	
	1.4. Пилотно въвеждане на система за видеонаблюдение на рискови зони, с цел предотвратяване възникването на нерегламентирани замърсявания	5 000	Общински бюджет	2017 - 2020	Предотвратено образуване на нерегламентирани замърсявания на територията на общината	Брой изградени системи за видеонаблюдение	В края на периода на Програмата няма локални замърсявания	Еколог	

7.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците. Новите и все по-растящи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

Административно, Община Смядово е сравнително добре организирана и осигурена с подходящи кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формирани са дирекции и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда.

От 2013г. с решение на Общинска съвет – Смядово е създадено Общинско предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” гр. Смядово с предмет на дейност: събиране на битови отпадъци в община Смядово, транспортиране на битовите отпадъци до Регионално депо гр. Шумен, поддържане чистота на територията на община Смядово.

Ключовите характеристики на административния капацитет, определят и оперативните цели на настоящата подпрограма, около които са обединени включените в подпрограмата мерки, както следва:

- *Мерки за нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците*

За изпълнение на тази мярка е предвидено непрекъснато следене и развитието на националната правна рамка в сектор отпадъци, с цел навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от основно значение за проследяване на напредъка в изпълнението и предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

- *Постоянно повишаване на квалификацията на служителите*

За запазване и повишаване на квалификацията на служителите, които имат отговорности по управление на отпадъците, са предвидени редица обучителни дейности.

- *Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците*

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците. Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени, чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Смядово цели до 2020 г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията и от Общинското предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство” гр. Смядово с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Смядово 2016-2020 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

<i>Стратегическа цел: 3</i>	Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда
<i>Оперативна цел:</i>	<i>Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците</i>
<i>Текущи индикатори</i>	Брой изпълнени мерки от плана
<i>Целеви индикатори</i>	Подобрена нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите

<i>Мярка</i>	<i>Дейности (мерки)</i>	<i>Бюджет</i>	<i>Източници на финансиране</i>	<i>Срок за реализация</i>	<i>Очаквани резултати</i>	<i>Индикатори за изпълнение</i>		<i>Отговорни институции</i>	
						<i>Текущи</i>	<i>Целеви</i>	<i>Водеща</i>	<i>Партньор</i>
1. Нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците	1.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	постоянен	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи в областта на управление на отпадъците	Брой приети промени в общински нормативни документи при установена необходимост	Кмет	Общински съвет

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2.Изготвяне на годишен отчет пред ОбС Смядово и РИОСВ – Шумен по изпълнение на дейностите, заложен в Програмата за управление на отпадъците в община Смядово	-	-	ежегодно	Изготвен годишен отчет	-	Брой изготвени отчети за изпълнение на мерките в Програмата за управление на отпадъците на община Смядово 2016-2020г.	Еколог	
2. Постоянно повишаване на квалификацията на служителите	2.1. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	5 000	Общински бюджет ОП "Добро управление 2014-2020" МОСВ	постоянен	Повишена квалификация и умения на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община	МОСВ РИОСВ НСОРБ
3.Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	3.1.Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	20 000	ОП "Добро управление 2014-2020" Общински бюджет	2017-2020	Общината разполага с достоверна информация в реално време за генерираните отпадъци	-	Внедрена и функционираща 1 брой информационна система за управление на отпадъците	Община НСОРБ	АСЕКОБ РИОСВ ИАОС

7.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информиранието и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От изключителна важност е населението и бизнесът да бъде запознато с йерархията при управление на отпадъците, да са запознати с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложи в Програмата за управление на отпадъците и Плана за действие към нея, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание.

Постигането на целите ще се осъществи чрез изпълнението на следните мерки:

- Повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите
- Провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци
- Участие в ежегодният конкурс за общини „За чиста околна среда”,
- Провеждане на регулярните информационни кампании съвместно с организациите по оползотворяване.
- Редовно предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда;
- Привличане на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на “такса битови отпадъци” и отчитането на изразходваните средства;
- Повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, образуването и обезвреждането на отпадъците;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

Включените в подпрограмата мерки целят повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците, като се залага на разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно се подценяват. Подпрограмата за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците има изключително значение за общото подобряване на управлението на отпадъците и на практика подпомага всички останали подпрограми от Програмата за управление на отпадъците на община Смядово 2016-2020 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 4	Включване на обществеността в управлението на отпадъците
Оперативна цел:	Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците
Текущи индикатори	Брой домакинства, търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, които участват в системите за разделно събиране на отпадъци.
Целеви индикатори	През 2020 г. : - брой проведени разяснителни и информационни кампании; - над 50% от населението участва в системи за разделно събиране на отпадъците, в резултат на разяснителни кампании.

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
1. Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, относно дейностите по управление на отпадъците	1.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинските политики в областта на отпадъците	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Кмет	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	1.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой проведени информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци	Минимум 3броя проведени информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци	Община	
	1.3. Провеждане на анкетно проучване за отчитане на мнението на населението по различни аспекти на политиката по управление на отпадъците и предоставяните услуги	-	-	Ежегодно	Събрана информация за мнението на обществеността с цел подпомагане вземането на управленски решения	-	Проведени минимум 2 анкетни проучвания до 2020 г.	Еколог	
	1.4. Публикуване на годишните отчети по изпълнение на ПУО до 2020 г.	-	-	Ежегодно до 31 март	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинските политики за отпадъците	-	Брой публикувани годишни отчети	Еколог	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	1.5. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площи и др.	1 000	Общински бюджет	Ежегодно 2017-2020	Повишено участие на населението и бизнеса, почистени нерегистриран и замърсявания и обществени площи	-	Брой проведени кампании; Брой участници; Количества събрани и извозени отпадъци	Община	Държавни институции
	1.6. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	1 000	Общински бюджет	Ежегодно	Развиване на екологично мислене и отношение към опазването на природата сред подрастващите	-	Брой конкурси; Брой участници	Община	Училища, детски градини

VIII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на община Смядово 2016-2020 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1 Обща програма на ЕС за действие за околната среда до 2020 година „Благоденствие в рамките на нашата планета“

С цел ЕС да се превърне в „ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика“, със Седмата Програма за действие по околна среда се гарантира, че не по-късно от 2020 г. отпадъците ще се управляват безопасно като ресурс и за да се предотврати вредата за здравето и околната среда, абсолютното генериране на отпадъци и генерираните отпадъци на глава от населението ще намаляват и депонирането ще е ограничено до остатъчните отпадъци. Това ще включва прилагане на йерархията на отпадъците в съответствие с РДО и ефективното използване на пазарни инструменти и мерки, за да се гарантира, че: 1) депонирането е ограничено до остатъчните отпадъци (т.е. тези, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване); 2) енергията се оползотворява само от материали, които не подлежат на рециклиране, като се вземат предвид разпоредбите на член 4, параграф 2 от РДО; 3) рециклираните отпадъци се използват като основен и надежден източник на суровини за Съюза чрез разработването на нетоксични цикли на материалите; 4) опасните отпадъци се управляват безопасно и генерирането им е намалено; 5) незаконните превози на отпадъци са премахнати; и 6) намаляване на хранителните отпадъци.

2 Национална програма за развитие: България 2020

Националната програма за развитие: България 2020 е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. и е базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението на националните политики. Документът спомага за оптимизиране на програмирането на развитието на България до 2020 г., като осигурява връзката между националните приоритети на Република България с целите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020“.

Програмата идентифицира осем национални приоритета, третият от които е: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал“. Основен негов подприоритет е „Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси“.

3 Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда“ е определена специфична цел за „ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.“.

4 Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

Общество и бизнес, които не депонират отпадъци

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда
- Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда
- Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

5 Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

6 Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;

7 Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа – „Превръщане на отпадъците в ресурси до 2020 г.”

8 Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

9 Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

10 Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.

11 Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г.

12 Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г.

13 Общински план за развитие на община Смядово 2014-2020 г.

14 Програма за опазване на околната среда на община Смядово за периода 2014-2020г., приета от Общински съвет Смядово на 27.02.2014г. с Решение №345 по Протокол №3/27.02.2014г.

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-обща изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Смядово 2016-2020 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към програмата са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината *организира наблюдението на изпълнението* на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до *събиране на информация* за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да проведе проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата включва действия, които осигуряват необходимата информация за *междинни оценки и окончателна оценка* на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост. Като административен подход следва кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на Отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците* през съответната година, който се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на *актуализацията* на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия. Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- в резултат от въздействието на "външни" фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ББО	Биоразградими битови отпадъци
БО	Битови отпадъци (ТБО - твърди битови отпадъци)
ДБ/РБ/ОБ	Държавен бюджет/Републикански бюджет/Общински бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местната администрация и местното самоуправление
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствени организации
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

Фиг. 1 Карта на област Шумен

Фиг. 2 Разпределение на площите на община Смядово

Фиг. 3 Количества депонирани ТБО от община Смядово 2010-2015 г. в тона

Фиг. 4 Морфологичен състав на отпадъците в община Смядово

Фиг. 5 Биоразградими отпадъци в община Смядово по сезони и видове

Фиг. 6 Съотношение между приходите от такса „Битови отпадъци“ и разходите за управление на отпадъците в община Смядово 2011-2015 г. (в лева)

Таблица 1: Баланс по видове територии по предназначение

Таблица 2: Население в община Смядово по пол и местоживееене 2010 - 2015 г.

Таблица 3: Население в община Смядово по възрастови групи и населени места към 01.02.2011

Таблица 4: Население под, в и над трудоспособна възраст по местоживееене и пол към 31.12.2015 г.

Таблица 5: Население по постоянен адрес в община Смядово 2011- 2015 г.

Таблица 6: Естествен прираст на населението на община Смядово 2011 - 2015 г.

Таблица 7: Заселени, изселени и механичен прираст в община Смядово 2011- 2015 г.

Таблица 8: Домакинства по населени места в община Смядово към 01.02.2011 г.

Таблица 9: Количества депонирани смесени и разделно събрани битови отпадъци от община Смядово за периода 2010-2015 г.

Таблица 10: Морфологичен състав на образуваните смесени битови отпадъци по фракции за община Смядово за четири сезона в тона за периода ноември 2015 г. - октомври 2016 г.

Таблица 11: Морфологичен състав на образуваните отпадъци в община Смядово в % за периода ноември 2015 г. - октомври 2016 г.

Таблица 12: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г.

Таблица 13: Количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци в община Смядово 2014-2015 г.

Таблица №14: Справка за сепарираните отпадъци от община Смядово на сепарищата инсталация на ”Евроимпекс” през 2016 г.

Таблица 15: Цели на национално ниво за ограничаване количествата на депонирани биоразградими отпадъци

Таблица 16: Сезонно разпределение на дела на биоразградимите отпадъци в община Смядово

Таблица 17: Оценка на количества биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини в Община Смядово

Таблица 18: Контейнерен парк и периодичност на обслужване към месец Декември 2016 г.

Таблица № 19 Приходи и разходи за сметосъбиране, сметоизвозване и депонирне на отпадъци

Таблица № 20 Разпределение на промитите за такса БО за отделните видове дейности и по населени места 2015 г.

Таблица № 21 Среден процент събираемост такса „Битови отпадъци” в Община Смядово

Таблица № 22: Норма на натрупване на отпадъците

Таблица № 23: Прогноза за количеството на отпадъците в община Смядово 2016-2020 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

**ОКОНЧАТЕЛЕН ДОКЛАД ОТ ИЗГОТВЕН ПРЕЗ 2016 Г. ЧЕТИРИСЕЗОНЕН
МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ, ГЕНЕРИРАНИ НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СМЯДОВО**